

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre 6 frt — kr.
 Negyedévre 1 > 50 >
 Helyben nu. noz árdva:
 Egész évre 8 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 10 frt — kr.
 Negyedévre 2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáca-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadásra vagy megőrzésére nem vállalozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, márcz. 20.

A törvény tisztelete.

Soha nem hallottuk annyit emlegetni a törvény tiszteletét, mint az utóbbi években, különösen mióta az egyházpolitikai törvények életbe léptek.

Már a reformok életbe lépte előtt a parlamentben és a sajtóban mindenki feljogosítva érezte magát figyelmeztetni a magyar kath. papságot — hivatkozva annak elismert hazafiságára — arra, hogy a törvény feltétlen engedelmisséget és tiszteletet követel. Megvárták tőlük azt is, hogy ők maguk oktassák a népet az új törvények tiszteletére.

Ha valaki közülük csak némi kifogást tett is az új törvények ellen, mindjárt figyelmeztették őt a törvénynek tartozó tiszteletre. Némelyiknek pedig nagyon is kézzel fogható argumentumokkal adták ezt tudtára. Ha pedig a polgárok közül panaszkodott valaki az új rend érthetetlen zaklatásai miatt, meg kellett nyugodnia abban, hogy így követeli ezt a törvény tisztelete.

Abból az alkalomból hoztuk fel ezeket, hogy most nagyon zokon esik a liberális törvényhozó uraknak, hogy éppen egy katolikus pap, Várossy Gyula figyelmezteti őket a törvény tiszteletére, arra t. i. hogy Deák Ferencz szellemében alkotott összeférhetlenségi törvény még érvényben van, tessék azt tisztelni és — megtartani.

Várossy ismeretes interpellációja nagy forrongást idézett elő a tisztelt Ház jobb

oldalán. Talán a kvóta felemelése sem fog annyi bajt okozni Bánffy-nak, mint ez az ártatlannak látszó interpelláció. Hja — érthető dolog. A kvóta emelése csak az adózó polgárok zsebét érdekli, — de az összeférhetlenségi törvény az ő saját zsebében csinál egy — császármetszést.

Kifejtettük már egy ízben, hogy a kúpon-metszéssel foglalkozó képviselők elakarják magyarázni az 1875-ki törvényt és csak azokra akarják kimondani az inkompatibilitást, akiknek jövedelme esetleges nem fix összeg. Andrassy Tivadar grófnak, az összeférhetlenségi bizottság elnökének azonban nem igen tetszik ez az »esetleges« magyarázat. Kijelentette, hogy ő esküjéhez hiven fog eljárni s ezt várja tagtársaitól is.

Ez nagy megdöbbenést keltett a kormányparton. Fokozta a hatást az a körülmény, hogy Andrassy Géza gróf és Berzeviczy Albert lemondottak igazgatói állásukról. Azóta forrong a párt. Csáky, Szilágyi, Szél Kálmán a törvény végrehajtását sürgetik, — Bánffy és a Tiszák tovább is megakarnak maradni a húsos fazekak háborítatlan élvezeténél.

A »Nemzet« mai száma minden megjegyzés nélkül közli a »Pol. Corr.« következő sorait:

»Nincs ok arra, hogy az eddigi gyakorlattal szakítsunk. Biztosra vehető, hogy azok az országgyűlési képviselők, akik tudatában vannak annak, hogy a közgazdasági és ipari élet különböző ágazataiban a legesekélyebb kifogás alá sem eshető állást foglalnak el minden igazolatlan gyanúsítást, még ha az a szigorú erkölcs köpenyegébe van is bujtatva, határozottan

vissza fognak utasítani. Aki a közéletben részt vesz, annak kell annyi ellentállási erővel bírnia, hogy állása kötelmeiről való saját felfogásában mások által befolyásoltatni magát nem engedi és nem fog meghátrálni olyan nyomás előtt, melyre a pillanatnyi és időleges szenvedély adta meg az impulzust.«

Hogy Gajári Ödön (aki a bankigazgató-képviselők között számra nézve majdnem a legelső, nem kevesebb, mint 28 vállalatot igazgat) és társai nem igen találnak okot szakítani az «eddigi gyakorlattal» az teljesen érthető, — de reménylünk, hogy Andrassy Tivadar és társai annál több okot találnak majd hétfőn arra, hogy »az eddigi gyakorlattal« szakítsanak a törvényhozó urak.

Ideje is lenne már, hogy elkezdjék valahára a gyökeres purifikációt, valamint annak is, hogy példát adjanak legalább azon törvények megtartásában, a melyeket ők maguk — maguk számára hoznak.

Adófizetés természetben.

Egy rendkívül üdvös eszmét és indítványt vetett fel tegnap a képviselőházban egy néppárti képviselő. Az indítványt csak azért, mert a néppárt részéről jött, természetesen kacajjal fogadta a t. Ház, pedig már nagyobb tekintélyek is helyesnek és okosnak találták ezt az eszmét, mint a pénzügyminiszter ur, ki azon hitben van, hogy egyedül a szabadelvű párt competens indítványokat tenni.

Az indítvány szerint meg kellene engedni a népnek, hogy adóját ne csak pénzben, hanem természetben is fizethesse. A javaslat rendkívül

A „TISZANTÚL“ TÁRCZAJA.

Árva Réz Józsi.

Irtá: PRIGL OLGA.

Az anyja, a szegény özvegy asszony mosni járt el Kormos Péterhez, no s olyankor magával vitte a kicsi Józsi is mindig. Ott nőtt fel jóformán az apró, tömzsi gyerek Kormosék, aztán szépen ott is cseppent, mikor az anyját föld alá tette a sok dolog, napszámba járás. Épen hat esztendő volt a kis Józsi akkor. Mit csináljunk vele? — mondta Kormos Péter a feleségének. Koldulni küldjük? — De bizony nem tették. A hol ötten esznek, a hatodik is jólakik, s aztán a Kormos Péterék három gyermekének a megkurtult ruhái, félig-meddig elnyűtt cipellői épen jók voltak a szegény kis árvának. De meg rá is szolgált az arra. Ugyes gyerek volt s minden jó szóért, minden falat kenyérért olyan háladatos, mint valami hűséges kutya.

Az idő meg telt, múlt. A fecske eljött minden tavasszal, a kalászos mező megérlette az aranszin buzát, meg a kipörgő piros búzaszemeket. Őszi tarlót csak minden esztendőben megfújta a hideg szél, esomóba hordva a bogáncs, az ördögkoró elszáradt zörgős levelét.

Árva Réz Józsi örült a fecskének, a rengő aranszin kalásznak, s mikor hideg őszi éjsza-

kán nagyon csunyán fujt a szél, — hát felült a kicsi ágyába és imádkozott. A szegény lelkekért, a kik nem jutottak be a menyorszámba. Ugy mondta volt neki a megholt anyja, hogy azok sirnak, jajgatnak ilyenkor odakint. Később még többet imádkozott azokon a csúf, sikoltós éjszakákon, mert hisz ép akkor történt . . . Fázik bele a lelke is ha rá gondol, s azóta borzong ha a tüzet pattogni hallja a kályhában. Ugy pattogott a zszindely a Kormos Péterék házában, mikor egy éjszaka kigyuladt az egész utca, — hosszan. Akkor bömbölt, zúgott a szél még csak igazán! Egész sereg lelket kiszorítottak a menyorszámból, azok hordták a zsarátnokot egyik ház tetejéről a másikra.

Kormos Péternek leégett mindene, — bizony az egész vagyona. Előtte való napon adta el a földjét, birtokát, — nagyon messzire esett az a házától, közelebb akart venni egyet, no s a sok szép ezres bankó leégett, mint a hitvány papiros. Esztét vesztí némely ember olyankor. Kormos Péter is alig birt megállani a lábán. A felesége sirva támogatva. Vigasztalta volna, de nem tudta mivel. A három gyerek s a negyedik a Réz Józsi, — félve bujtak a szoknyája mögé. De hát mihez is fogjanak Uram Isten? — Mikor aztán látták a többi hasonló sorsu, nyomoru embert, — hát csak megvigasztalódtak. Kormos Péter érezte, hogy legalább erő van még a két karjában, s tudta, hogy a dolog nem szégyen. Tavaszra házat ragasztott a leégett portán sárból, mint a hogy a fecskék szokták. Aztán eljárógatott a harma-

dik faluba is napszámba, a felesége meg rendes vasalónénak szegődött nagyúri házakhoz. A legnagyobbik gyermeket beadták tanulni. Vézna, gyenge volt a szegény, mesterségre nem alkalmas, csak a betűt, s könyvet bírta. Árva Réz Józsi lakatos inasnak ment, ahhoz volt kedve. A két apróbb odahaza maradt, a kis iskolát járták még.

Úgy bele is nyugodtak Kormosék a sorokba, de hogy jött volna ki egy panaszos szó a szájukon. A gyerek jól tanult, Jósikát is egyre dicsérté a gazdája s a hogy ment az idő szekere egyszer csak azon vették észre magukat, — a Józsi gyerek felszabadult, legény lett, s hogy a legnagyobbik fiok is annyira van, hogy Budapestre mehet, hol aztán valami igen nagy úr lesz majd belőle. Ugy, de ifju Kormos Péter tudta, hogy nem olyan könnyű dolog még az odáig. Hej pedig de vonzotta a tudomány, a mind előre haladás édes reménysége. Hasztalan. Egy ponton csak mindig meg törött az a szépséges reménység. Miből tartja fenn magát Pesten a mig tanul? — Apró gymnázistákat pótvizsgákra előkészíteni, órákat adni elkenyézett úrfiaknak, — ez még mind kevés ahhoz.

A két fiu Péter és Józsi a szabad vasárnap délutánjait mindig együtt töltötte. Jólesett nekik, hogy ki ki a maga buját, baját meghányhatta vethette a másik előtt. Réz Józsi tán a testvérnél is jobb volt Péterhez. A tagbaszadt erős mesterlegény büszke volt a sápadtképzű finom okos fiura, ki még az ő tanácsait

jótevény hatása kézen fekszik. Mert hogy áll most a dolog?

Ugy, hogy az adóval vár az állam aratás utánig, akkor azután megperdül a dobés egyremásra kényszerítik a gazdát, hogy gabonát eladja a kiskereskedőknek, a falusi kereskedőknek. Az a kereskedő pedig nagyon jól tudja, hogy a szegény termelő embernek okvetlenül el kell adnia gabonáját, mert ha nem adja el, el fogják licitálni adó fejében, nagyon természetes tehát, hogy nem adja meg az árát, hanem igyekszik azt lenyomni és minél kevesebbet adni érte. Ez is oka, hogy a gabonának nincs ára jelenleg.

De ha gabonában lehetne fizetni az adót mindjárt másképp lenne. A hadsereg számára tudvalevőleg rengeteg buza, rozs, zab, stb. szükséges évenként. A mostani viszonyok szerint a gabona kupeczek megveszik a terményt a magánosoktól, azután tisztességes nyereség mellett adják el az államnak. Tehát az állam az indítvány elfogadása esetén nemcsak segítene a földművelő osztálynak, hogy méltányos árért venne meg a terményt, de saját maga is megnyerné a közvetítő zsebébe vándorló nyereséget.

A dolog már nem új, hiszen külföldi példák vannak rá, hol mindenütt jónak bizonyult. Nálunk annyira szeretnek a külföld után indulni. Most itt van az ideje.

De hát a magyar parlament alig pár napja nem szegyelte kikacznai a földadó leszállítása iránt tett indítványt sem.

Anglia évről-évre szállítja alább a földadót, hogy a földművelőt megmentse, az abszolutisták Oroszország 5 évre minden földadót elengedett, de az agrár Magyarország évről évre emeli azt.

Pedig a földadó leszállítása és az adófizetésre vonatkozó fentebbi indítvány elfogadása hamarabb kiirtaná a szocializmust Magyarországon, mint egy egész esendőr ezred. Ilyen módon kell a népen segíteni, nem pedig tizezrekbe kerülő üres konferenciákkal és kongresszusokkal, melyeknek hatása ugyszólván semmi.

Törvényjavaslat a cenzuráról.

Erdélyi Sándor kodifikátori működését minden idők számára megörökítendő a képvi-

selőház tegnapi ülésén csakugyan beterjesztette fatális javaslatát a sajtószabadság korlátozásáról, melynek pusztá híre is oly nagy felháborodást keltett az országban, hogy ellene már előre megindult a mozgalom még kormánypárti körökben is. A magyar törvénykönyv eme szegény paragrafusának legfontosabb része az, hogy a magán becsület ellen intézett támadások kivonatnak az esküdtsek hatásköre alól. Ugy látszik az egész rendszabály csak a levélcsempészlet miatt a miniszterelnök urért megróvási kaland vizsgálhatása, visszatorlása.

Lueger és Badeni.

Jól értesült helyről kapjuk Bécsből azt a jelentést, hogy Badeni miniszterelnök és Lueger alpolgármester között teljes megállapodás jött létre a Lueger polgármesterségét illetőleg. Tudvalevő dolog, hogy Strobach, a jelenlegi bécsi polgármester (akiről Bécsben tréfásan azt mondják, hogy nem annyira Strobach, mint inkább Strohmann) leköszönni készül és helyébe természetesen Luegert fogják megválasztani. Csupán az volt eddig kétséges, vajjon megerősítik-e ezuttal Luegert, akitől két ízben már megtagadták ezt. Ezt a kérdést már elintézték. Badeni megígérte Luegernek a megerősítést, viszont Lueger arra kötelezte magát, hogy pártját megtisztítja azoktól a kétes elemektől, melyek felsőbb helyen nem tetszenek. Az antisemita párt vezetői felszólították Mittermayer Bécsvárosi képviselőt, hogy mondjon le mandátumáról. Mittermayer ugyanis egy régebbi levelében maga elismerte, hogy diffamáló cselekedetet követett el; a párt vezetői megvizsgálták az ügyet s megállapították, hogy a Mittermayer ellen támasztott vád valóságos alapszik.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márcz. 20.

Elnök: Láng Lajos.
Jegyzők: Lehótzky Vilmos, Teleky Sándor gr. Lakatos Miklós.
A kormány részéről jelen vsznak: Erdély, Lukács, Wlassics.

kéri ki. Legutóbb megint a Pestre való mentelt beszélgették. Így amugy Péter júniusban leteszi az érettségeit, s szeptemberbe felmehetne az egyetemre.

Ifju Kormos Péter lehajtottá fejét a kezére. Józsi meg csak bámult maga elé, s azt gondolta magában: milyen nagy semmi az ember, — ha semmi. Mi mjndent tenne azért a fiúért ha módjában állana. Csakogy csupa zavarában, hogy a nagy csöndességet valamivel megszakítsa, — felvette az újságot az asztalról. Aztán a szeme megakadt az apró hirdetések között. Jómódozu, szolid fiatal embert kerestek ott holmi üzletvezetőséggel egybekötött irodai alkalmazásra, 600 frt. évi fizetéssel. A hat órai munkaidőnek csupán a délutáni órákra való kiterjesztése — tekintettel a pályázó egyetemi hallgatókra meg volt engedve.

Réz Józsi gyengéden megrázta az álmodozó Péter karját:

— Te nem mind bolondság az a mit az újság beszél?

Ifju Kormos Péter felnézett.

— Már hogy érted? kérdezte.

— No mint például ez, — szólt Józsi, s újjával rámutatott a hirdetésre.

Péter átfutotta a sorokat, aztán visszaadta az újságot.

— Hiszen jó volna, — mondta, mialatt sohajtott egyet — de láttod ide kauczió kell, legalább 100 frt, s az sok pénz.

— Valahogy hátha mégis megpróbálnánk...

Péter végighuzta kezét homlokán, Józsinak meg hirtelen eszébe jutott valami, s aztán csak el kezdte ölelgetni, csókolni a szomorú diákot. Szinte kaczagott jókedvében.

Péter azt hitte, — megbolondult.

— Mi lelt Józsi az istenért...

— Megvan barátom! — kiáltotta az. Irjunk rögtön a kiadó hivatalhoz.

— Mi, beszélj, mi van meg?

— A pénz!

— Ne ámits kérlek...

— Halljad! — a bánóci templomhoz felvállal az összes lakatos munkákat. Nem igen akad itt a környéken rá ember, igen cizfrának akarják. No majd belemegyek én, s lesz pénz.

Péter szinte sértődve kérdezte:

— Nekem akarod adni?

— Persze, de kölcsön, hisz én azt egész könnyen nélkülözhetem.

— Jó, de hát biztos vagy benne, hogy a munkát megkapod?

— Csak majd rásegít a jó Isten...

Réz Józsi csakugyan addigjártutána. Sietett is vele, dolgozot éjjel, nappal. Rövid három hét alatt letelik az újságban hirdetett pályázat ideje, s a pénz kellett. Nem is egy embernek való munkát végzett el Réz Józsi csudaszámában ment az. Hihetetlen gyorsasággal rakta össze a remek hajlásban kovácsolt vaspántokat az oltár körül való rácshoz lilium-virág mintájára, majd meg apró kacskaringókban. Rajzolni se lehetett volna szebbet. Készen is lett

Erdély Sándor igazságügyminiszter benyújtja jelentését az esküdtbírósról, a bűnvádi eljárás 415-ik és a kihágási törvény 59-ik szakaszának módosítására szóló törvényjavaslatokat. Kiadják az igazságügyi bizottságnak.

Ezután mentelmi ügyeket tárgyaltak — rémségesen türes padok előtt.

Schmidt Gyula előadó ismerteti a mentelmi bizottságnak tizenkét képviselő ügyében való jelentését.

Papp Eleket nem adták ki, Ivánka Oszkárt, Holló Lajost, Légrádi Károlyt, kiket párbaj miatt kértek ki, kiadták.

Már hozzáfogtak a tárgyaláshoz, mikor Molnár János, a néppárt vezére, bebizonyítandó, hogy egészen otthonos már a házban, kifogásolta a ház határozatképességét. Az elnök elrendelte a szavazatok megszámlálását és akkor küldt, hogy csak hetvenkilenc képviselő van jelen. Az elnök erre fél órára felfüggesztette az ülést.

Fél órai kényszerű szünet.

A félóra leteltével mégis össze gyűlt anynyi képviselő, hogy folytathatták a vitát. Kossuth Ferenczet, Komjáthy Bélát, Hentaller Lajost párviadal vétsége miatt kiadta a Ház.

A Kasics-Podmaniczki-ügy ujjabban nagyobb hullámozást vert a házban. Kasics tudvalevőleg beperelte Podmaniczky br. rágalmozás és becsületsértés miatt, melyet a szabadelvű klub egyik ülésén mondott. A mentelmi bizottság a báró mentelmi jogának fölfüggesztését javasolja.

Gajári Ödön: Ezt az ügyet egyszer már tárgyalták s akkor politikai zaklatást láttak benne. Most is az a meggyőződése, de mert nem akarja, hogy ilyen kisebb baj miatt nagyobb kár érje valakit becsületében, elfogadja a bizottság javaslatát.

Polónyi Géza elvi szempontból ellenzi Podmaniczky kiadását, mert kétségtelen, hogy Podmaniczky a pártklubban mint képviselő tette kijelentését.

Tisza István Polónyival szemben hangsúlyozza, hogy a mentelmi jogot, csakis szorosán lehet magyarázni. Nem lehet magyarázni

Nem lehet tehát kiterjeszteni a mentelmi jog védelmét a képviselőknél ama cselekedeteire, a melyek e Ház tanácskozásain kívül esnek. Ajánlja a mentelmi bizottság javaslatát elfogadásra.

A többség a bizottság javaslatát elfogadta.

Rakovszky Istvánt egy olyan cikk fordítása miatt kéri kiadatni, melynek eredetijét ő az Alkotmány-nak írta. A cikk a pozsonyi főispán ellen szólt és a királyi ügyészség a pozsonyi német lapban megjelent fordítás ellen indította meg a rágalmozási pert, mert Ra-

minden a kellő időre, hajszálnyi kifogás sem eshetett benne, s Józsi tisztességtudóan, ünneplőbe öltözve elment a pénzt felvenni. Ugy de aznap az egész egyházi gondnokság a plebánossal együtt odaát volt a szomszéd faluba a Tamásfalvy földes ur temetésén. Azok ugyan vissza nem jöhettek onnan másnap reggelig. Neki pedig már ma kellett volna a pénz a legsürgősebben. Holnap a legelső postával utána akarta küldeni Péternek, ki már Pesten van, s azt mint egészen bizonyosat várja. Ha a pénz holnap reggel el nem megy, — úgy vége van mindennek. Réz Józsi szeretete volna fejét falba verni. Mit csináljon? — Az este utólte, ma már sehogysem teremthet pénzt sehonnán. Gondolta, hogy pár napi kölcsönre fölvesz 200 frtot a házigazdájától, az tőkepenzes ember, s nagy uzsorás. Akkor jutott eszébe, hogy az is oda van a temetésen. A szegény fiu homlokát kiverte az izzadság. Most már ugyan oda van minden fáradsága, összeomlottak a Péter szép tervei. Ledobta magát az ágyára, de nem birt elaludni. Izgatottan hanykolódott jobbra balra. Odakint meg nagy szél kerekedett, csakugy rázta, döngette az ablakot. Józsinak önykénytelenül a menyországból kiszorított lelkek jutottak eszébe s összeborzongott. Vagy tán az az a gondolat borzongatta meg, mely abban a pillanatban a fején keresztül futott. Ur Isten, mire vetemednék! Hozányulni a gazdája pénzéhez, kinyitni a kasszát...

A szél egyre sikongatott odakint s Réz Józsi a rémes gondolattól vaczogva hunyta le

kovszky állítólag telefonon beleegyezett a közlésbe. A mentelmi bizottság a mentelmi jog felfüggesztését javasolja.

Molnár János ellenzi a bizottság javaslatát, mert Rakovszkynek a fordításról tudomása nem volt.

Kossuth Ferencz: Azt hallottuk, hogy Rakovszky telefonon hatalmazta föl a pozsonyi lapot a cikk közlésére, de akárki telefonálhatott s mert Rakovszky azt állítja, hogy ő nem hatalmazta föl a lapot neki kell hinnünk. Tehát nem kell Rakovszkyt kiadni.

Gajary Ödön szerint a közmorál lenne megsértve, ha akármi jezsuitisztikus!!! okoskodás miatt nem adnák ki Rakovszkyt.

Makfalvai ellenzi Rakovszky mentelmi jogának felfüggesztését.

Lukács Gyula: Miért nem állítják Rakovszkyt az eredeti cikk miatt a budapesti esküdt-szék elé? És miért a fordításért a pozsonyi ellenséges esküdt-szék lehet összeállítani.

Schmidt előadó; Kossuthnak azt feleli, hogy a hangot a telefonon meg lehet ismerni, kivált a Rakovszky István tenor hangját. (Derütség.)

A szavazásnál ülve maradt az egész ellenzék és a többségből **Erdély** igazságügyi miniszter, **Fabiny** Teofil volt igazságügy miniszter és **Fiáth** báró.

Zajoson ellenpróbát követeltek.

Az ellenpróbánál az ellenzék állott föl, de a többségből már csak **Fabiny** és **Fiáth** báró tartott vele. Erdély ülve maradt. A Ház Rakovszky mentelmi jogát **felfüggesztette**.

Azután még kiadták **Lepsényi** Miklóst és **Sulyovszky** Dezsőt, de nem adták ki **Csávolszky** Lajost.

Az ülés befejezéseül **Molnár** Antal a gazdasági bizottság előadója bemutatta a jelentést az országgyűlési nyomtatványok szállítása iránt. A jelentést szó nélkül tudomásul vette a Ház s a hétfőn délelőtt tizenegy órakor tartandó ülésre kitézte az 1885. évi zárszámadáról s a Vaskapu költségeiről beadott jelentéseket s **Ferczel** belügyminiszter válaszát **Horánszki** és **Lepsényi** interpellációira.

Pénzügyi palota Nagyváradon.

— Amire nagy szükségünk lenne. —

Már évek óta türehtelen állapotok vannak Nagyváradon a pénzügyi hivatalok szétszört elhelyezése miatt.

A pénzügyigazgatóság a vasúthoz vezető uton, az adóhivatal a Főutczán, a vámhivatal a Nagypiaczon, a pénzügyőrség a Sztaroveszky-

utczán stb. Hogy mily hátránnyal és kellemetlenséggel jár ez az állapot a közönségre nézve, azt napról-napra tapasztalja, akinek ügyes-bajos dolga akad a pénzügyi hivatalokban.

A hivatalok összpontosítása régi óhaj és kilátás sincs rá, hogy egyhamar teljesebbé menjen.

Pár nap előtt említettük, hogy tervbe vette a miniszter egy palota építését a város legszébb helyén: az irgalmas szerzet Sztaroveszky-utczai telkén.

A költségeket azonban sokalja a miniszter s most másként akarja megoldani az égető kérdést.

Alább közöljük a nagyvárad kir. pénzügyigazgató átiratát a városhoz, a melyhez mellékelve közli, hogy mennyi és mily helyiségre lenne szüksége a pénzügyigazgatóságnak az összes pénzügyi hivatalok összpontosítása esetén.

A város jelölje ki, hogy ha van a megfelelő épülete s ha nincs, hajlandó-e építtetni.

Ilyen helyisége a városnak ez időszerint nincsen és pénze sincsen, hogy építtessen; így tehát ezen alapon bajosan lesz egyhamar valami az összpontosításból.

A pénzügyigazgató átirata a következő:

A tekintetes városi tanácsnak

Nagyvárad.

A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszterium f. évi márczius hó 4-én kelt rendeletével utasítva lett ezen pénzügyigazgatóság, miszerint indítson tárgyalást oly irányban, hogy nem találtatnék-e megfelelő évi bér mellett már melevő házban, vagy esetleg ujonnan emelendő épületben hosszabb időre terjedő szerződés mellett oly elhelyezésre lehetőség, mely szeriut az összes Nagyváradon állomásozó pénzügyi hivatalok együttesen elhelyezhetők lennének.

Ezen kir. pénzügyigazgatóság vezetőjének tudomására jutott azon körülmény, hogy hivatali elődje a tek. városi tanácsal e tárgyban már tárgyalást folytatott s ez alapon talán már a tek. tanács által egy megfelelő helyiségre terv is készítettett.

Az ide mellékelt előirányzat kitünteti azon helyiségek számát, a melyekre az összes pénzügyi hivatalok elhelyezésénél szükség leend, — ezen kívül magában foglalják a helyiségek terfogatának méreteit is.

Hivatalos tisztelettel megkerestetik a tek.

városi tanács, hogy az előirányzat alapján lehetőleg sürgősen, de legfeljebb 14 nap alatt közölni sziveskedjék, hogy:

1. Rendelkezik-e ez idő szerint már kész és megfelelő helyiséggel?

2. Amennyiben ily helyiséggel ez idő szerint nem rendelkeznek, hajlandó-e és kivihetőnek tartja-e azt, hogy a városnak egyik főbb pontján megfelelő helyiséget építtessen.

3. Körülbelül és hozzávetőleg mi lenne azon évi bér, melynek ellenében az épületet felépíttetni s a kincstárnak a fentjelzett célra átengedné, lehetőleg hosszú időre?

4. Körülbelül mely idő alatt készíttetné el az épületet és a város melyik utcájában emelgetné azt fel?

Felkéretik, miszerint az épületről készítenendő, vagy már esetleg elkészített skizzet a jelzett határidő alatt becses értesítésével ide megküldeni sziveskedjék.

Végül tisztelettel megjegyztetik, miszerint e tárgyban minden, még szükséges értesítés, felvilágosítás az ezen kir. pénzügyigazgatóság főnökénél, esetleg az I. ügyosztályban a hivatalos órák alatt bármikor megszerezhető.

Nagyvárad, 1897. márczius 19.

Papp Miklós,

kir. pénzügyigazgató.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Márczius 21. Iparos ifjak részére felolvasás a fő-reáliskolában d. e. 11 órakor.
21. A tisztikar bucsuja S. a l. Ferencz polgármestertől d. e. 10 órakor a városházán.
21. A kerületi betegsegélyző pénztár közgyűlése a városházán délelőtt 11 órakor.
21. Éztekezlet a vivó-verseny ügyében d. u. 3 órakor.
21. A gyorsíró egyesület közgyűlése d. u. 2 órakor.
21. A rabsegélyző egyesület közgyűlése fél 11 órakor a fogház épületben.
21. Az ipartestületi betegsegélyző pénztár közgyűlése d. e. 10 órakor az Iparoskörben.
24. A »Szabadság« sajtópöre.
25. A szabadelvű párti városatyák értekezlete a polgármester-választás ügyében d. u. 5 órakor a Széchenyi szállodában.
- 25-26. A debreczen-nagyvárad villanyvasut közgazgatási bejárásának tárgyalása a városházán.
27. A székelyi-, közlekedési- és szünügyi szakbizottság együttes ülése a Bémer-téri színház ügyében délután 3 órakor.

szemét. De a menyországból kiszorított lelkek, az ezer szuroksötét alak ott tánczolt, kóválygott egyre körülötte. Nagy fekete kulcs volt a kezükön a lábukon, — a kassza kulcsa — s utánuk csak úgy hullott a pénz, sok, sok pénz.

El akarta taszítani magától valamennyit, a pénzt — s a küzdelemben felébredt. Reggel volt. A szél elült odakint, a nap barátságosan mosolygott be hozzá az ablakon.

Réz Józsi kiugrott az ágyból s gyorsan öltözködni kezdett. A szeme ezalatt egy levél akadt meg, mely az asztalon feküdt. Még tegnap este beadhatták neki, s ő észre sem vette. Pétertől volt a levél s benne, hogy a pénzre még várhat néhány napig, ne öljö magát Józsi annyira a munkával.

S mikor aztán évek mulva Ifju Kormos Pétert beinstallálták valami előkelő megyei hivatalba s az egyik felköszöntőjét a becsületes lakatosmesterre Réz Józsefre mondotta, mint a kinek legelső sorban köszönheti a szerencsését, — a szegény jó mester elpirult. Az a gyötrelmes éjszakája jutott eszébe, mikor a Péter iránti szeretet s a maga becsülete harcolt egymással a lelkében.

A műcsarnok a jelmezestély után.

Irta: Kulcsárné Müller Irma.

Budapest, márcz. 19.

Budapest intelligens közönségének egy-egy része felváltva, egy hét óta estélyre gyűl össze a városligeti, görög mintára készült műcsarnok-

ban. Mert valóságos fiókestélyei ezek annak a főestélynek, melyet a képzőművészek jelmezes pompában az elmúlt vasárnap végig csináltak. Katonazene mellett gyönyörködik, mintegy kétezer ember esténként, csak a termekben, ahol a vigasság lefolyt.

Jelmezben mindnyájan, öregek és fiatalok, gardirozottak és gardedámok, ez volt a kiadott jelszó. S az eredmény változatos, szingzag, vidámságtól napsütött kép. A legkülönbözőbb idők divatja, stylusa, egy káprázatos tömegbe keveredve, amelyben a görög előd szivélyes kézzszorítással üdvözlö a renaissance ivadékat, a góthikus, legnagyobb ellentétét a rokokót. Itt most mindegyik külön és egészen stylszerű és összhangzó.

Az est legragyogóbb látványossága a művészek által rendezett és nagy részben általuk személyesített különböző stylek, kronologus sorrendben valr felvonulása volt. Kezdve az assyr s egyiptomi primitívumtól, nem a jelen idő gigerli motívumáig, hanem egész a még azután jövő idő, cipőjére necessairet akasztó fin de siecle uracsáig. A menetek egy daliás magyar herold Györgyi Kálmán rajztanárunk nyitotta meg.

Egy másik had, kuruczok festői csoportjában mutatta be magát. Számatalan rococo, derektoir, incroyable, allegoria és felsorolhatatlan más mindenféle kosztümekbe öltözött alakok és csoportok gyönyörködtették köleszősen egymást. S mindezeket körülvevő, pazarul ragyogó s mindenek fölött művészi staffage,

együtt valóságos Shakespeare-i tartalmu és szingzagdaságu álom. A Szent Iván éji álom bája, elevensége, szinpompája és bohóssága művészi harmoniában itt is, csak hogy valóságban.

S azóta, hogy ez estély résztvevői a hajnallal eltűntek e termekből s szétvitték a hirt, a dicsőséget ezer irányba, azóta Budapest közönsége, ezerszámra siet megnézni, a letűntek maradandó emlékeit.

A magas lépesőzet aljában hatalmas üveg-ből, dus habban tör ki az új kor nektárja, isteni itala, a pezsgő. S egy kaeskarings habra künnyedén felugorva, a pajzán jókedv emblémája egy remek formákkal bíró, félgölcázott alak rikító piros színével kiabálva vonja magára a figyelmet. Fején csörgős sapka s egyik kezében pojáczó.

Bár az üveg nyakára akasztott táblán Francois et Co pezsgőgyár czég olvasható, mindazonáltal e mű nem az említett cég lifelárása; nagy szobrászunk Strobl műterméből került ki.

Miután ezt megbámultuk, az előcsarnokba lépünk. Hogy a jegyváltás az első dolog, — hacsak az ember nem művész, vagy legalább is művésznő-vendég, — az bizonyos. Aztán szemünk egy bohókás portáléra esik. Beharangzó. Két pojáczó huzza a harangkötelet s két czirmos hunczutkodik a harangnyelvel. Kallós Ede szobrász műve.

Az első nagy terem falai, valódi keleti szőnyegekkel vannak borítva. Egyik oldalon, egy nagy vásznon az estély érdekében gyűlésező piktorok karikatúrában, indítványoznak,

M á r c z i u s 28. A Szigligeti Társaság emlékünnepele d. e. 11 órakor.
 28. A nagyvárad hegyközség alakuló ülése a városházánál.
 31. A Zilahy-pár hangversenye a Sasban.
 A p r i l i s 1-3. A fősorozás Nagyváradon.

* **A tisztikar bucsuja Sal Ferencztől.** Nagyvárad város törvényhatóságának tagjai a közelebb tartott közgyűlésen fájdalommal és sajnálattal fogadták el Sal Ferencz azon kérelmét, hogy az oly buzgó odaadással becsületességgel és a város iránti páratlan szeretettel viselt polgármesteri állástól mentsék fel. A városi tisztikarra különösen leverőleg hatott az ősz polgármester távozása s ma ennek őszinte szívből fakadó kifejezést adnak mikor elbucsznak eddigi vezéröktől. A tisztikar ugyanis ma, vasárnap délelőtt 10 órakor testületileg tiszteleg Sal Ferencz kir. tanácsosnál s bucsut vesz tőle.

* **Egy plébános alapítványa a bibornok jubileumára.** Schlauch Lőrincz bibornok 50 éves áldozári jubileuma nem fog nyom nélkül elmúlni, az ez alkalomból tett és teendő alapítványok magokban véve is beláthatatlan idő-kig hirdetni fogják a nagy nevű főpásztor érdemeit, ha már ő maga nem írta volna be nevét arany betűkkel a jótékonyságok könyvébe. — Az első ilyen jubileumi alapítványt a bibornok nevének megörökítésére Csomák János furtai esperes plébános tette, ki Király-Darócson (Szatmármegye) f. hóban tartott hitközségi közgyűlésén bejelentette, hogy a bibornok kezeihez örök alapítványképp 1000 koronát teszle, hogy annak évi kamata a Király-Darócson, hol Csomák régenté plébános volt, a másodtanító fizetésére fordíttassék. — Ugyancsak e czélra és egy új iskola építésére a hitközség egyhangulag 5% iskolai pótdótot ajánlott fel.

* **V. M. Sz.** A »Vidéki Hirlapírók Szövetsége» nagyvárad bizottságnak tagjait van szerencsém ma délután 8 órára a Bazar külön termébe tartandó értekezletre meghívnom. Miután több fontos ügy kerül napi rendre kérem a t. tagokat lehetőleg teljes számban megjelenni. Nagyváradon. 1897 márczius 21. Lovassy Andor ölnök.

* **Ki lesz a polgármester?** Ez a kérdés foglalkoztatja ez idő szerint Nagyvárad polgárságának nagyrészét. A különbnél külön kombinációkkal olyan tele a levegő s a »jelöltek» gomba módra teremnek, köztük van egy pár

olyan is, akinek a megnyerése a polgármesteri székbe csak előnyére válnék a városnak. A kombinációkból azonban nem sokára ki fog bontakozni az a férfi, aki hivatva lesz vezetni Nagyvárad város kormányát. A nagyvárad szabadelvű párt márczius hó 24-én. csütörtökön délután 5 órakor a polgármesteri állás betöltése tárgyában értekezletet tart a Széchenyi szállodában.

* **A magyar nyelvű »Mi Atyánk» a »Pater Noster» templomban.** Nemrégiben hoztuk, hogy Propper N. János a Nagyváradról jövő héten induló keleti utat megörökítendő egy márvány emléktáblát fog elhelyezni a »Pater Noster» templomban, melyen a »Mi Atyánk» magyar nyelven meg lesz. Mint most értesülünk a magyar nyelvű Mi Atyánk már körülbelül 10 év óta meg van a fenti templomban Viszola J. Károly plébános gyűjtése folytán. Nevezett plébános ugyanis a szent földön tett útja alkalmából sajnálattal tapasztalta, hogy a magyar nyelvű Mi Atyánk még hiányzik. Hazaérve azonnal gyűjtéshez fogott, mely azonban nem járván kellő eredménnyel, egy várad kanonok, ki szintén ott járt a Szentföldön, fedezte a még hiányzó összeget s így jó lesz, ha Propper ur más templomban helyeztetni el az emléktáblát, hogy az másutt is hirdesse a magyarok hitbuzgalmát.

* **Szabizottsági ülés.** A városi szépi- és közlekedési szabizottság tegnap délután ülést tartott, a melyen a Lloyd kávéház előtt Rendes Vilmos által engedélyezni kért és a Schlauch-téren Nagy Mártou czukrász által tervezett kioszk építésének kérdését tárgyalták. A szabizottság engedélyezni javasolja a Lloyd kávéház előtti térre a nagyszabású kioszkot, de olyképen, hogy nem a kávéház tulajdonosának: Rendes Vilmosnak, hanem a Csarnok épület tulajdonosának adják meg az engedélyt. — A Schlauch-téren a zene-pavillontól délre, az árvaház felé eső részen javasolják a kioszk építését.

* **Ajándékba adott hid.** Darvas Bihar-megyei községben a Berettyón van egy vámos hid, melynek forgalma azonban oly csekély, hogy a vámjövendelmek még a fenntartási költségeket sem fedezik. A megye azért most a hidat a községnek ajándékozta oly kikötéssel, hogy annak fenntartásáról a község tartozik gondoskodni. Azonban ha a község az ajánlatot elfogadni nem hajlandó, így a hidat átengedik a maga sorsára, mely az idők viszontagságai folytán bizonyára pár év alatt el fog

pusztulni. Ha csak valami különös érdeke nincs a községnek a hid fenntartására nézve, valószínűleg vissza fogja azt utasítani azzal, hogy ilyen ajándékból máskor nem instál.

* **Fővárosi művészek hangversenye.** Lapunk tegnapi számában közöltük, hogy néhány budapesti művész hangversenyt rendez f. hó 31-én a »Fekete Sas»-ban. A hangversenynek, melyben Zilahy né Singhoffer Vilma, Zilahy Gyula és Gaál Pál zongoraművész vesznek részt, műsora a következő:

Zilahy né Singhoffer Vilma hangverseny-énekesnő, Zilahy Gyula a nemzeti színház tagja és Gaál Pál budapesti zenetanár, zongoraművész hangversenyének műsora: I. rész. 1. Capriccio. Major J. Gyulától előadja Gaál Pál. 2. »Az élet», (La vie) írta Coquelin, előadja Zilahy Gyula. 3. »A szerelem», melodráma. Szövegét írta Gegus Dániel, zenéjét Gaál Pál, előadja Zilahy Gyula és Gaál Pál. 4. Tanuháuser, opera nagy áriája, Wagnertől éneklő Zilahy né Singhoffer Vilma. 5. Bányaszerencsétlenség. Monolog Gabányitól, előadja Zilahy Gyula. II. rész. 1. Magyar Rabhsodia, szerző és zongorán előadja Gaál Pál. 2. »A fürdő orvos», írta Rákossy Viktor, előadja Zilahy Gyula. 3. a) Quelle fiamma, Benedetto Marcellótól, b) Viens mon bien aime Chamina-détól, c) Dal, Nosedától, éneklő Zilahy né Singhoffer Vilma. 4. »Egy modern vígjáték», írta és előadja Zilahy Gyula. 5. a) Vilma Mazur, Z. Singhoffer Vilma urnőnek ajánlja, szerző és zongorán előadja Gaál Pál, b) Magyar Dalok szerző és zongorán előadja Gaál Pál. Kezdeté est 1/28 órakor.

* **Halálozás.** Szentpáli György nagyvárad-olaszi róm. kath. egyházfit nagy csapás érte. Felesége Angyal Mária a megboldogult »Angyal bácsinak» leánya élte legszebb szakában — 45 éves korában elhunyt. A szegény nő tavaly ez időtájt esés következtében belső sérüléseket szenvedett s azóta élete nem volt egyéb lassu haldoklásnál; míg végre hosszas kínjaitól tegnap megváltotta a jótévő halál. Temetése ma délután 1/24 órakor fog végbemenni Sal Ferencz-utczai lakásáról.

* **A megyei közutak kavicsolása.** Az idej enyhe tél s tulságos esőzések miatt a megyei közutak nagy része oly szánandó állapotban van, hogy például némely helyen valósággal térdig sülyed az ember a ragados sárba. A kavicsolást teljesítő vállalkozó pedig már némely utnak felkavicsolását is megkezdte, mi azonban a javítás helyett csak még rosszabbította az utakat, a mennyiben a követ megvakított súlyos szekerek még jobban felvágják az országutat, úgy hogy a jó idő beálltával a megszáradó mély kerékvágások miatt a köz-

vitakoznak. Alul táblán a felírás, hogy az állam nem vette meg. Márk Lajostól való. Három gyönyörű fenyőgalyakból összeállított esilár önti szét villanyfényét a teremre. Egy remek, arabeszk (mór) kapuzaton keresztül egy másik s innen a többi termekbe jutunk, ahol a karnaki sziklakapu, külön a thébei templom, benne egyiptomi eredetiségek ködfátyolképei, istenek hü szobrai és képei láthatók. Egy másik terem hindu templom, bálványokkal és elefánt kapuval, Assyr palotát őrző szárnyas bika, egyiptomi oszloppal, rajta freskó hüen a stylusban, csak a fejben ismerni egyegy piktorra, ékirásaiból pd. kis türelemmel magyar tréfákat lehet kibetűzni.

Egy terem remek kurucz ház és udvar foglal el, harang az udvarban és egy korcsmazégér, amilyen izléstest nem látott még a világ. Sátor régi kalotaszegi himzésekkel, színben az egész oly finoman pompázó, mint amilyet magyar motívumú dolgoknál még nem láttunk. Mirkovszky rajza után, Roskovics Ignátz festőművész és Nagy Lázár a magyar stylust szenvedélyesen kultiváló tanárunk közreműködésével készült.

Ki tudná mind felsorolni! Meduza, Rut, bagolyvár plastikailag elő állítva; többnyire egyiptomi stylusban tartott, komolyan látszó freskók, melyek a megoldásban komikusan hatnak; egy nagy látzó a leghatásosabb dolgok felé irányítva, amin keresztül persze, sem

a távolból, sem a közelből nem látni semmit, számtalan szebbnél szebb dekoráció, a mindig fokozódó várakozást fokozatlan kielégítő.

Mind ezek után, a nagy oszlopos körfolyosóba érünk, mely már előzőleg két termen keresztül bocsátotta fényét, tündéri pompáját. Ez mind között a legnagyobb szabású. Oriási fenyőfaktól körülkerített helyen a Strobltól tervezett s Dankó és Markó művészek közreműködésével kivitt Parnassus. Az előtérben Pegasus ágaskodó tempóban, biztosan üli meg a magyar képfestés négy leghíresebb alakja: Munkácsy, Zichy, Lotz és Benczur. Tovább is van, körülötte, mellette. Legjelesebb építészünk igyekeznek, feljutni. Hubay a nyakába kapaszkodik, Pállik két birkát vonszolva, igyekszik utána. A Fadrusz pár biztosan halad az uton, csak a nő arcán egy kis türelmetlenség.

Mögöttük szikla emelkedik, aljában egy lepottyant, kezeivel, lábaival égfelé hadanászó piktor. Nem portait, csak szymbolikus alak. Fönt a magaslaton, ahonnan Hipokrène vize esik alá esőrömpölve, még nőalak foglal helyet, meglehetősen nyugalommal, de mégis igyekező mozdulatokat, vágyó pillantásokat vetve a Pegazusra hátuk mögött biztatón mesterük Ebner. Tovább olyan mozgással, étellel, hogy szinte hallani véli az ember a zajt is, egymásan keresztül-kasul rohan az egész művészhad. Mozgásuk más-más, de irányuk ugyanegy: — a Pegasus.

Tisztán fölismerhetők mindnyájan. Körülbelül 60 alak, portait van ez egész csoportozatban agyagba gyurva, természetesen színezve s valamennyi valóságos ruhákba öltöztetve. Minden allegoriák, koronája e művészi kép. Az üveg plafondról még egy üstökös képébe bujt sárkány világít hozzá.

S amint visszafelé ismét átbolyongunk az egyiptomi oszlopok között, a honvéd zenekar a játéka mellett, melyet régi ismerősünk, Bachó karnagy dirigál, egyik csarnokból, fülkéből a másikba utolsónak eljutunk egy terembe, mely mind a többinek ellentéte. Hidegség csap meg amint belépünk (nincs fűtve ez egy terem), melyet még fokoz az élénkbe terülő kép. Míg a többi termekben vigasság járta, itt öngyilkosság történt. Ugyanis Halál ő felsége, mint mindenüvé, ide is ellátogatott, de a kikaczagó, gonyos fogadtatáson elkeseredve, félrevonult ide s e sziklás, fagyos tájon czianálival véget vetett esontváz életének. Békés nyugovást és soha fel nem támadást kívánunk neki mindnyájan, szívből, igazán.

Svindlinszky festménye utau piktorizálta Dudits Andor.

Ezzel befejezem a krónikát, de korántsem mondtam el mindent.

Majd a »K o s m o s» műintézet mondja el részletesen, egy kiadványában, írásban és képben.

lekedés gyengébb alkatu járművel lehetetlen. Több főszolgakiró jelentése folytán most sürgösen irtézkedni fog a megye ez ügyben.

* **Házkutatás Német Sándornál.** A nagyváradai rendezőség tüzzel vassal működik szegény Német Sándor ellen, aki talán még a légynek sem árt az ő hasonszenvi gyógyszerivel. Tegnap este ismét megjelent lakásán Sarkady József rendőrbiztos egy rendőr kíséretében és újabb házmotózást tartott, mely alkalommal ismét egy nagy láda gyógyszert kobozott el, melyek mind hasonszenvi gyógyszereknek bizonyultak. Bizony a rendőrségnek másban is ilyen érélyesnek kellene lenni és akkor mindenki meglenne működésükkel elégedve.

* **A hegyközség alakuló közgyűlése.** A nagyváradai hegyközség alakuló közgyűlése nem ma lesz megtartva, — mint hogy jelezve volt — hanem mához egy hétre, vagyis f. hó 28-án. Az új törvények szerint ekkor alakul újra s megválasztják újból a választmányt, majd ez visszavonulván elnököt választ. A gyűlésen még ezenkívül több érdekes tárgy fog elintézés alá kerülni. A gyűlésre a következő meghívót vettük:

* **Mészelyi Lulu milliói.** A belga hivatalos lap a napokban közhírré tette, hogy a Grasse báró család kihalt. Egyszermind főlészölítatnak az oldalági örökösök, hogy örökségi igényeiket jelentsék be és bizonyítsák be. Mészelyinek szépanyja egy Grasse bárónő volt. A kihalt bárói család után körülbelül 16 millió esnek a fejérmegyei *Mészelyi, Dóry, Chernel* és *Fiáth* családokra, ha ugyan rajtuk kívül nincsenek még oldalági rokonok Belgiumban, Franciaországban vagy Ausztriában.

* **Hosszu élet.** Kingstownban, Duklin mellett most halt meg Mrs Garland, akinek 105 évet jegyeztek föl koporsójára. A tisztas matrona még e század elején volt eladó leány és akkor James Garland tengerészkapitányhoz ment nőül, ki Nelson alatt Trafalgarnál és Kopenhágánál harcolt. A vitéz tengerész 1830-ban meghalt és ettől fogva özvegye állami nyugdíj huzott mindaddig, míg a századik évét elérte. Ekkor megvonták az öregasszonytól a további nyugdíjat, mert aki halhatatlannak bizonyul, azt az angol állam tovább el nem tartja. Négy év előtt az agg hölgy még olyan jó erőben volt, hogy egész rendesen látogathatta isteniszteletet.

* **Katonai alapítványi helyek.** A közös hadsereg nevelő és képző intézetében, továbbá a katonai tiszti leányok soproni nevelő intézetében, ugyszintén a fiumei hadtengerészeti akadémiában az 1897—98-ik tanév kezdetén betöltendő magyar állami alapítványi kincstári egész és féldíjmentes és fizetéses helyekre vonatkozó s Budapesti Közlönyben is megjelent »Pályázati hirdetmények« hivatali helyiségben (Olaszi, városháza hátsó földszinti épület) a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Nagyvárad, 1897. március 12. Darvassy tanácsnok.

* **Felolvasás az iparos ifjak részére.** A továbbképző tanfolyamnak holnapi utolsó népszerű előadására az iparos ifjak a főreáliskola helyiségében d. e. 11-óráig pontosan megjelenni kéretnek, nehogy az előadás zavartassék. Tárgy: A világítás és fűtő anyagokról, az ide vonatkozó kísérletekkel, mely után a vegytani laboratorium bemutatása következik. A rendezőség.

* **Megfelebbezett tanácsi végzés.** Bihar megye közkórházának igazgatósága, a kórház hidegser-utca felőli területén egy szalmaégető kemence felállítását akarja keresztülvinni s ennek engedélyezéseért folyamodott a városhoz. A közegészségügyi szakbizottság a kérelem teljesítését, közegészségügyi okokból nem javasolja, de ennek ellenére a városi tanács kiadta az építkezésre az engedélyt. Az érdekelt hidegser-utcai háztulajdonosok köllőleg megokolt felebezést nyújtottak be a tanács határozata ellen a közigazgatási bizottsághoz.

* **Alaptalan rémhír.** Tegnap az a rémhír terjedt el a városban, hogy a kanyaró és a difteritisz óriási mértékben lépett fel Nagyváradon s kezdik e rémek szedegetni áldozatukat

a gyermek világból. Utánna jártunk a dolognak s hivatalos helyen az egész rémhirt alaptalannak nyilvánították s hivatalos adatokkal bizonyították be tudósítónk előtt, hogy az egész városban, ez időszertint mindössze két ragályos beteg van s ezek is mindkettőn lábbadozó. Siettünk megnyugtani az olvasó közönséget, mert hiszen városunkban számtalanszor telt már kis koporsókkal a temető s annál inkább megütözköttek az újabb rémhíren.

* **A hírlapirodalom martirjai.** Egyik gyermekét azt kiabálta »Friss ujság! Csak egy krajczár!« A másik már politikával is foglalkozott és más hangon kiabálta »Pesti hírlap ócska és új hírekkel s különféle politikai cikkekkel megér négy krajczárt.« — Már tudni illik legutóbb ez a szó kás divik Nagyváradon s néhány az előfizetők pénzétől kevésbé táplált lap, így csinál magának reklámot. Hanem a fenti két gyermek ugyancsak összekapott egymással a nagy konkurálásból kifolyólag, verték agyba főbe egymást míg aztán két rendőr mindegyiket fülöknél fogva bekísérte a rendőrséghez, ahol dutyiba tették őket s így lett mindkettőből fiatal martir.

* **A házszámok és utca feliratok renovalása.** A nagyváradai rendőrkapitányi hivatal, már több ízben figyelmeztette a háztulajdonosokat, hogy a házszámokat és utca feliratokat javítsák ki, vagyis tegyék olvashatóvá. Ennek daczára, még nagyon sok házon függ szám helyett egy rozsdás pléh darab. A főkapitány most már nem fenyegetőzik többé büntetésekkel, hanem felnézeti az utcákat s jaj azoknak a háztulajdonosoknak, kik kedd reggelig házukra új számokat nem tesznek, vagy a régiiket ki nem igazítják. Egy nyilatást fognak érezni bugyelárisukban bizonyára, — mert elkerülhetetlen a pénzbüntetés.

* **Szaporodnak a koldusok.** Nemesak Nagyváradon, de egész Bihar megyében az utóbbi időben feltűnően szaporodnak a koldulásból élők. Néhány hét óta a megyénél naponként 5—6 kéregetési igazolványt állítanak ki. Egy gyanus körülményt is észlelnek e tekintetben újabb időkben. A koldusok igazolványaikat igen sűrűn kezdik elveszíteni. Vannak némelyek, kik már 15 igazolványt is kadtak azon okból, aogy a régit elveszítették. Felmerült a gyanu, hogy egyesek igazolványaikat pénzért adják el. Azért jövőben szigorúbban fognak eljárni a másolatok kiállításában.

* **Megezáfolt lopás.** Nagyon megijesztette Horváth Imre tegnap hajnalban Dr. Persz Adolf jogtanárt, ki a város egyik legszenvedélyesebb szőlőművelője. Azt állította, hogy az egész ültetést, az irtalmas rendével együtt galád tolvajok ellopták s úgy néz ki az egész tájék, mintha a kutyafejű tatárok vonultak volna rajta végig. Lapunkba is belekerült ez a hír, de mint újabb értesülünk a dolog másként áll. A jelentés után Markus János hegybíró Dr. Persz Adolfal azonnal kiment a helyre s hát uram fia, — nem loptak onnan újabbán el egy hitvány ripáriát sem, s úgy bujnak kifelé, mintha forró vízzel kergetnék. A felültető ollen sem Dr. Persz, sem lapunk nem tesz bünygyi feljelentést, nem biztunk meg senkit képviselőnkkel, hanem örülünk, hogy a hegyi lakosság esendjét és rendjét ez alkalommal sem zavarták meg holmi gézengúz tolvajok.

* **Tolvajok köröztetése.** Egyszerre két tolvaj köröztetésére nézve kapott megkeresést a nagyváradai rendőrség. Az egyik a beszteczebányai templomrabló, a másik pedig Stein Samu máramaros megyei csaló és sikkasztó. A rendőrség, mindkét esetben megtette a köllő intézkedéseket.

* **Panasz Sanyaró urra.** Ha úgy irtuk volna ki a czimet, hogy Sanyaró ur, a kocsonya, és a kocsonyástál, akkor az egész ujdonság históriája benne lett volna a czimben és senki sem olvasta volna azt tovább, már pedig e soroknak éppen az az céljuk, hogy olvastassanak, főleg azon Sanyaró ur által, a ki okot adott ezen sorokra. Megvalljuk őrszintén, hogy mi arra voltunk elkészülve, hogy Sanyaró ur lesz a panaszos, és ma beállit hozzánk nem a principálisa, de egy tisztességes hentesnő,

hogy egy Sanyaró stikkilire hívja fel figyelmünket. Sanyaró ur csinje a felvett panasz szerint abból áll, hogy megette a kocsonyát, de a tálát nem küldte vissza a hentesnőhöz. Nyilvánosan intézzük tehát most hozzá a kérdést: megette-e a kocsonyával együtt a tálát is, vagy csak a kocsonyát magában? Ha az előbbi eset áll, akkor gratulálunk Sanyaró uramnak a fogaihoz és a gyomrához, bár ilyenkor is illő, hogy a maga tényérján trainirozza a fogait, de ha csupán hivatali elfoglaltsága vagy feledékenysége gátolja, fogadja tőlünk ezen nyilvános mementót szívesen és örvendeztesse meg a panaszos hentes nőt mielőbb a már — sajnos — ugyis üres kocsonyás tállal.

* **Minek nincsen párja a világon?** Egyszerű a felelet: a magyar embernek és a bihari bajusz-pedronék. Az elsőt nem kell bizonyítani, aki az utóbbit nem hiszi, vegyen egy katulya bihari bajusz-pedrot s meg fog győződni szavaink igazságáról. Kapható minden gyógyszerárban és fodrász-üzletben. Legfőbb előnye, hogy a bajuszpedrotól kívánni sem lehet.

Születési és halálozási statisztika.

Nagyvárad város népesedési mozgalmá az elmúlt héten elég kedvező volt, mivel a születések tetemesen meghaladták az elhaltak számát.

Márczius hó 14-től 20-ig bezárólag Nagyváradon született 17 fiú és 24 leány, összesen 41 gyermek; elhalt 11 férfi, 13 nő, összesen 24 egyén; a szaporodás tehát 17.

Az elhaltak névsora a következő:

özü. Barna Ferenczné, Lunkán János, Badar Berta, Schwartz Olga, Velkusz Hermanné, özü. Kiss Miáruné, Szőke Mihály, özü. Zemanecz Ferenczné, Kulcsár Erzsébet, Téglás Lőrincz, Kiss Ilona, Galle Miron, Papp István, Aggod Margit, Gyórfy Kálmán, Bereczky Dezső, özü. Dégen Ignáczné, Társy László, Schwartz Bernát, Gecsey Lajos, Köteles Borbála, özü. Haudschucher Mátyásné, Barbócz Zsuzsána, Nagy Antal.

x Meglepő nagy választékban érkeztek, legújabb divatú uri és fiú kalapok, női férfi és gyermek Carlsbadi czipők, ingek, gallérok kézelők) orosz-lánvédjeggyel) nyakkendő különlegességek, zsebkenők, női és férfi kesztyűk, harisnyák, napernyő ujdonságok, melyek feltűnő olcsó árban szerezhetők be Fábri Testvérek divatáru házában Olaszi fő-utca,

x Legújabb és kizárólag a legjobb gyártmányok férfi fehérművekben ugyszintén legújabb angol férfi divat czikkek a tavaszi évadra megérkeztek Roth M. utóda kalap és férfi divat üzletében a hol kizárólag csakis Carlsbadi czipők kaphatók.

Telefon.

Telefon.

Irodalmi ereklje a mult századból.

— Kazinczy Ferencz levele. —

Közlő: Nagy Márton.

A magyar irodalom reformátorának, a nyelvújítás vezérének, Kazinczy Ferencznek egy levelét van szerencsém nyilvánosságra bocsátani. A levelet ezelőtt 115 évvel, 1782 jul. 4-én intézte egyik tisztelőjéhez. Szánthó János tiszteletes uramhoz, ki maga is nagy műveltségű irodalombarát s praedikátor volt a biharmegyei Hegy-Szent-Imre községben.

Az életrajzíróknak becses anyagot nyújtó levél egy évszázadnál tovább pihent Biharország két kicsinyke faluja még kicsinyebb kalvinista ekléziájának szerény könyves almáriomjában.

Szánthó János tiszteletes uram elhunytával Hegy-Szent-Imrén utódjául lelkészszé választották fiát Szántó Dánielt. Ennek egykori káplánja Bakos József Bakonszegre hozta a drága emléket, gondosan őrizte azt s

attól csak a napokban bekövetkezett halála előtt kevés idővel vált meg. Élte alkonyának utolsó óráiban ugyanis meghagyta hozzátartozóinak, hogy Kazinczy Ferenc levelét küldjék el a szent-imrei egykori lelkész N.-Szalontán élő dédunokájának B ő s z ő r m é n y i Lajos szalontai lelkésznek, kinek szivességéből jutottam én e nacsbecsű irodalmi ereklje ideiglenes birtokába. Az ő elhatározásából majd a Bihar megyei régészeti és történelmi múzeum fogja őrizni ez irodalmi szent erekljét. — Hol is őrizhetnék nagyobb kegyelettel ez emléket, mint itt, Bihar-megyében, a melynek egyik virágzó községében. É r - S e m j é n b e n pillantotta meg ezelőtt 138 évvel (1759-ben) Istennek napsugáros hajnalát irodalmunk lánglelkű apostola.

Szent áhitattal olvassuk a nagy író levelét, melyet ifjan 23 éves korában jellemző biztos férfias vonásokkal vetett a meritett papírra.

Bámulat és csodálat ragad el a levél olvasáskor, melyből a szellem elevensége, a szív nemessége s a nagy férfiak közös vonása: az önérték fönsége árad felénk. S az európai magas színvonalon álló gőnyörű magyar irályon kívül a magyar szavak gazdagsága lepi meg az olvasót e levélben! Így csak Kazinczy Ferencz irhatott 115 évvel ezelőtt, midőn latin szavakból állott négyötöd részben a magyar társalgás és írás.

A levél szövege a következő:

Tiszteletes uram,

nekem minden színesség nélkül tiszteltetett

Kedves Barátom!

Egy nem igen régen meg-holt Frantzia író, életének leírásában ezt mondja maga felől: »En esmérem a' szívemet, esmérem pedig az embereket is. Nem vagyok olyan mint a' kiket láttam: bátorodom hinni, hogy épen nem olyan vagyok mint egy azok közül a' kik élnek: de azért nem vagyok jobb, — nem vagyok rosszabb, — tsak hogy épen egyéb vagyok. Jól tette-e a' Természet, vagy nem? hogy azt a' Modellt, azt a' formát, a' melybe öntött engemet, eltörte, akkor ítéltessem meg, minekutánna ezen írásom el-olvastatik.« — Ezen sorait olvasván egykor Rousseauanak, letettem a' kezemből a' könyvet, és elmélkedtem sorsomon. Tapasztaltam azt, hogy a' Modellt, a' melybe öntettem, se nem egyedül az én számomra készítette, se belé lett öntésem után mindjárt el nem törte. Hogy Sonderling nem vagyok, azt tapasztaltam; de azért nevetem még sem irtam a' közönséges emberek catalogusába. Ezzel se nem gyalázom, se nem dicsérem magamat, tsak azt mondom a' mi felől annyiszor meg-győztem. Leg-főbb gyönyörűségemet a' barátságban találom. De ritka embernek teltzem, mert nékem ritka ember teltzik. Azok, a' kik nékem teltzenek, a' kiknek szereteteket megnyerni kívánom, a' szeretetnek, a' Barátságának leg-forróbb tüzevel szeretnek. Soha Barát Barátot jobban nem szerettem, mint én; és ugyan ezen okból kívánom, hogy minden színesség nélkül forróan és állandóul szerettessem. Oly szerencsés, oly boldog vagyok, hogy ezt majd mindenkor el is nyerem. — Ezekkel való társalkodásomban felejttem el azokat a' nyomoruságos óráimat, melyek gyakran utálatossá teszik előttem az életet; ezeknek az Ölelgetések közt nevelem azokat a' kigyókat, a' kik mardosni akarnak. — Bizást marhatnak, nem fogom érzni mérgeket; mert belsőbb Barátim, kiknek számok közzé számlálom imé Tiszteletes Uramat is, szeretnek.

Egy ártatlansága felől tökéletesen meggyőzöttem. Nemes szívnek megnyugtására mindenkor elég a' maga Virtusának megmondolása: ezt a' nyilatka tompító paist viselven mejjén, kacagni fogja azoknak esztelenségét, a' kik nádból csinált nyilaikat szívének szegeznek. Nem a' dicséret ösztönözi őket felvett munkájának folytatására, hanem az a' szív, mely neki tulajdon javallását igéri.

Érzem én is ennek a' nemes tűznek a' szikráit már, még gyenge és erőtelen mejjében; azt szenttől állítván, hogy nem a' dicséret elnyerése után való törekedés indított munkám felváltására — — — — —

Otvastam Gesznert, kinek az Írásai Nemes Lelket, szín nélkül való Virtust, ártatlan és a' méznél edesebb tiszta szerelmet illatoznak. — Otvastam mondom Gesznert, 's Ő vontt el azoktól a' veszedelmektől, melyekre védelmére elégtelen Ifjúságunk rohan; Ő képzette szívemet, mely édes ta-

nításait ki-mondhatatlan készséggel szopta. Hozzá fogtam fordításához, hogy bennem vérré váljon: kevés idő múlva örvendezve tapasztaltam, hogy már írásának módját is magamévá kezdettem tenni. Otvastam annak utána Siegwartot, ez töllem színt olyan kedvességet nyert mint Geszner. — Hány-szor hullattak szemeim el-gyengülésemben olyan édes tseppeket írásodra áldott Miller! melyeken az engemet sirni látó angyalok örömben talán magok is sirásra fakadtak! Ez a' két darab az *Kedves Barátom!* a' melynek szívem ártatlanságát, tiszta és naponként nevedő erköltséimet, és így mind mennyei boldogságomat köszönhetem.

Nemes kevélységgel nézek azon boldog órák eleibe, midőn (erköltséim mély gyökeret vevén szívemben) Hazámnak, sőt az egész emberi Nemzetnek díze leszek. — »Lészek mondom, ha azt magamon kívül más nem fogja is érezni, erköltséim, nevedő talentumotokám, az Isteni Gondviselésbe vetett állhatatos bizodalom, és a' Ti érettem az Egekre botosítandó könyörgések Kedves Barátim! reménységet nyujtanak, hogy a' leszek.

Hogy a' Magyar Hirmondóval ki predikáltam, még véghez nem vitt munkám által érdemlendő dicséretemet, fognak tudom gyermeki kevélységgel vádolni. Azt mondhatom akaratom ellenére esett. Nem kívántam én egyebet, hanem tsak azt, hogy szándékom és ne nevem tételtesen fel, hogy azon fordításokból való örömet el ne kapja valaki előllem. — Még Gesznernek nem irtam; elébb felőle Török uram által akarok tudósítani: de már levelemből esmér Miller.

Ez légyen egyedül jutalma munkámnak, ez a' mit már Tiszteletes Uramban el-értem, hogy olyanok méltóztassanak barátságokra és szeretetekre, a' kiket Nemes Lelkekért tisztelnem és szeretnem kell. Ugyan ezen indulatját magyarázza Tiszteletes Uramnak levele, melyet nem a' benne lévő, bizony meg nem érdemlett dicséreteért, hanem mint meg-ígért szorosabb barátságának zálogát, betesebb kintseim közzé számlállok, és magamat imádságába ajánlván, örvendezve nevezem Tiszteletes Urat

igaz barátjának

A.-Regmetz, 4. Juli 1782.

Kazinczy Ferentz.

EGYESÜLETEK.

Meghívás.

A »Szigligeti Társaság« 1897. április hó 4-ik napján délelőtt 10 órákor, a városháza tanácstermében tartja rendes évi közgyűlését, melyre a társaság t. tagjait meghívjuk.

A közgyűlés tárgyai lesznek:

1. Társ. főtitkár évi jelentése.
2. Az 1897. évi költségvetés megállapítása.
3. Az 1896. évi számadások és a számvizsgálóbizottság jelentése alapján a fölmentés megadása.
4. A társaság irodalmi pályázatainak eredményéről szóló bírálati jelentések és a nyertes művek mellett beadott jelítség levélkéik felbontása.

5. K. Nagy Sándor főtitkár lemondása s állásának, esetleg ezen állás betöltése által megüresedő más állásnak betöltése.

6. Esetleg indítványok, melyek legkésőbb f. évi április hó 1-ig alulírott társ. elnökhöz írásban nyujtandók be.

Nagyváradon, 1897. évi márczius 20-án.

K. Nagy Sándor

társ. főtitkár.

Rádl Ödön

társ. főtitkár.

A »Gyermekbarát« Egyesület válaszmánya ma d. e. 11 órákor a kir. itélőtábla elnöki szobájában Ritoók Zsigmond elnöklele mellett ülést tart.

Műsora a Szigligeti Társaság 1897. márczius 28-án tartandó Szigligeti emlékkönyvelényének:

1. Költemények (Eta könyvéből) írta és felolvassa ifj. Kocsán János, a társ. rendes tagja.

2. Szigligeti és a modernség (Értekezés) Tartja: Dr. Lázár Béla a társ. r. tagja.

3. Szívek harca (Rajz.) Írta és felolvassa Somogyi Béláné a társ. r. tagja.

Az ipartestületi pénztár közgyűlése. A nagyváradai ipartestületi rabsegélyző pénztár kiküldöttjeit ezuton is értesítjük, hogy a pénztár évi közgyűlése f. hó 21 én d. e. 10 órákor az iparoskör helyiségében fog megtartatni. Felkérjük az összes kiküldöttjeiket, hogy a gyűlésen pontosan és lehetőleg teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Nagyváradon, 1897. márczius 20-án. Bertsey György, elnök, Tenkei József, titkár.

Uj temetkezési egyesület. A csökmői II. temetkezési egyesület alapszabályait a belügyminiszter a jóváhagyási záradékkal ellátva, elküldte Bihar-megye alispánjához.

IRODALOM.

Terjesszük a keresztény röpiratokat.

A ker. társadalmi rend legujabb ellensége — a szociáldemokrácia napról-napra tágasabb tevékenységet fejt ki. Csak úgy gomba módra terem a sok röpirat telve népbolondító örült ábrándokkal, melyek olvasásánál először megütözik a magyar ember, aztán megvakarja a füle tövét, később pedig el is hiszi, amit nyomtatásban olvas. Ezt ellensúlyozni elodázhatatlan kötelesség. Számtalanszor fordul elő, hogy a nép papjához, vagy tanítójához fordul olvasni valóért s alig tudja az ember mit adjon nekik. Ime egy életre való vállalat. Az esztergomi kath. legényegylet röpiratokat ad »Kinek higgyen a munkás?«, »Magánügy-e a vallás?«, »Van-e tulvilág?«, »Van-e Isten?« stb. czímmel. Az első példány arról győz meg, hogy igazi népnek való modorban, nevén nevezve a gyermekét, ir a felvett thémáról s igazi hatást fog elérni. Legjobb meggyőződésünkkel ajánljuk e röpiratokat terjesztésre. Egyes szám ára 5 kr. 100 drb 4 frt 50 kr. Megrendelési czim Dr. Anhánpel György m. elnök. Esztergom papnevelő intézet.

SZINHÁZ ÉS MŰVESZET.

Játékrend a Magy. Kir. Operaházban 1897 márczius 22-től 1897. márczius 28-ig. Hétfő 22 Bajazzók. Viora. Kedd 23 Tannhäuser. Szerda 24 Nincs előadás. Csütörtök 25 A cremenoi hegedűs. A piros cipő. Péntek 26 Nincs előadás. Szombat 27 A nürnbergi meszterdalnokok. Vasárnap 26 André Chénier.

Igazságszolgáltatás.

Letartóztatott uzorás. A budapesti büntető törvényszék tegnap egy hirhedt uzorást tartóztatott le, Ötvös Nándornak hívják a lelketlen embert, a ki egész sereg szegény ördögöt fosztott ki részint uzorával, részint hamis váltókkal. Zelenka vizsgálóbíró tegnap maga elé idézte ez uzorást, a ki ellen idáig tizenötön tetek feljelentést. A kihallgatás jó egy óráig tartott s annak utána a vizsgálóbíró engedve a közkívánatnak, Ötvös Nándort lecsukatta.

Rágalmazott miniszterek. A magyar kormány tagjait súlyos rágalommal illette Ammer István nyugalmazott jószágigazgató. Ez az ur valahogy megtudta, hogy Izenberg herceg uzorá miatt följelentést tett a budapesti büntető törvényszéknél egy Mauthner nevű eszkomptör ellen s elhatározta hogy ezt a pört a maga javára fogja kihasználni. Közvetítő akart lenni a pörös felek közt, hogy kibékítse őket, s az egyezési összegből illő proviziót biztosítson magának. Először Izenberg herceg gondnokának Spindler dr. bírónak irt Laugenboldba (Hessen Nasszanba), hogy vonja vissza a följelentést. Levelében sötét képet festett a magyar társadalomról, a korrupcióról, a mely nálunk minden körbe bevette magát. Magyarországon, írta egyebek közt, pénzért könnyen lehet tanukat kapni mindenre s a miniszterek is per fas et nefas fogadnak el sápot. Ammer természetesen azt hitte, hogy a hercegi gondnok el fog borzadni ennyi korrupciótul legott leteszi a pört, nem feledkeztén meg az ő szives közbenjárásának illő megjutalmazásáról sem. De nem úgy történt. A gondok etküldte a levelet a misisz-

terelnöknek, a kinek fölhatalmazása a kir. főgyógyász rágalmazásért pört indított Ammer ellen. Ammer a vizsgálat során megvallotta, hogy a levél tőle való s e vallomás alapján azt indítványozta ma az ügyesség, hogy a törvényszék tüzzön ki ebben az ügyben közvetlen végtárgyalást. A törvényszék elfogadta az indítványt s így legközelebb már tárgyalásra kerül az érdekes bűneset.

REGENY-CSARNOK.

Rab-szerelem.

Francia regény.

26.

„A jó Isten áldjon meg Norine, hogy ilyen jó vagy irántam, nem fogom elfelejteni soha sem. Egy fog megvigasztalni a kétségbeeséstől, hogy tudni fogom, hogy még vannak lények a világon, kik engem nem gyűlölnék.

Nivelle, a másik zsandár ezalatt kezébe vette a szekerczét s épen néhány hatalmas fütessel be akarta zuzni az ajtót, de Vincard apó megkapta felemelt karját s haragosan mordult rá:

Hát azután ki fogja megfizetni a kárt, a kinstár vagy maga.

Félre innen, lehet itt még másképp is segíteni, ha az ajtó be van csukva, nyitva van az ablak s nem fog letörni a dereka, ha egy kis tornászattól végez az ur, hisz ugy látszik az nem is fog ártani tevő hozzá, a jóhusban lévő zsandárt szemével végig nézvé.

Seurot is kénytelen volt belátni, hogy a nagyobb bajt elkerülendő, jobb lesz a Vincard apó szavaira hallgatni s hogy megmutassa és fitogtassa ügyességét, hirtelen felkapaszkodott az ablak fára és átvette magát a keskeny párkányon.

Azután bekiáltott:

„Adjátok ki legelőbb is a foglyot, s a két zsandár segítségével kiemelték, Griotte-ot. Vincard apó nem bírta megállni, hogy a helyzet komolysága daczára is el ne mosolyogja magát, midőn látta, hogy a vaskos termetű Nivelle mint erőlködik, hogy a szűk nyílású ablakon átmásszék. Végre is neki kellett odamennie, hogy a furcsa helyzetben lévő zsandárt ki tuszolja az ablakon.

„Isten önökkel Vincard apó, Norine, mondá Griotte elfojtott hangon, sohasem fogom elfelejteni magukat, hogy olyan jók voltak. Isten áldja meg!

A kis menet erre utnak indult, elől ment Seurot őrpáncsnok, utána a két zsandár által közrefogott Griotte, ki lesütött fejjel vonzolta tovább lábait. Mindnyájan csakhamar eltűntek az erdő fái között.

Norine nem bírva túrtörtetni magát szintén ki ugrott az ablakon s futva ment a mind inkább eltűnő csapat után, de melyet gyors futásával csakhamar elért. A két zsandár visszafordult a léptek zajaira s kényszeríteni akarták a fiatal leányt, térjen vissza.

Norine újra esdekelné kezdett nekik, hogy csak mégegyszer engedjék megölelni Griotte-ot, hogy bucsut vehessen tőle, aztán vissza fog térni.

De Seurot nem tágitott s keményen neki támadt Norine-nak.

E szivtelenség szilajjá tette a fiatal leányt, ki az érzéketlen csendőrökre szörnyen haragudott.

„Hát csakugyan nincs szövök kiáltá, nem szégyenlik magukat, hárman támadnak egy ellen. Denem sokáig fognak örülni diadaluknak, mert elmegyek a préfet-hez, sőt ha kell a császárhoz is majd meglátom, hogy az is ugy gondolkozik-e mint magok, kiknek semmi szívök sincs.

Az őrpáncsnok indulásra nógatta embezeit, míg Norine szikrázó szemekkel, kibomlott hajjal majdnem önkívületlenül szaladt utánuk keservesen zokogva, hangja betölté az erdőt s szétbentette a megijedt madárcsapatokat mindenütt utjában.

Istenem, Istenem, sóhajtott a sebes futásban kifáradva s lélekzetét elvesztette kimerülten rogyott egy utféli fatörzsre. Arczát a fűbe rejtve ugy érezte, hogy a szive megszakad.

Ne sirj Norine mondá Griotte, visszafordulva, kinek szinte könyek hullottak szeméből, nem feledek el soha s majd viszont látjuk még egymást valaha. Bizzunk Istenben.

A kis csapat eltűnt az erdő fái között.

Jean, kedves Jean, kiáltott utánuk Norine... teljes erejéből s végső erejét is elveszítve lehanyatlott a föld pázsitra.

Gyors futásán észre sem vette, hogy már az erdő túl szélére ért, s hogy az ut már kezdett lejtőssé válni. Ez volt az ut, mely a völgyön keresztül Auberive-be vezetett s lassu kanyargásokkal haladt le a hegyről, tehát még egyszer láthatja, ha távolról is Griotte-ot. Csakugyan alig telt el 10 perc, a legelső völgyi kanyarultnál feltűnt a kis csapat.

(Folyt. köv.)

T A V I R A T O K.

Heten Kréta ellen.

Sok lud végre is disznót gyöz, nem csoda tehát ha a kicsiny Görögországot végre is visszavonulásra bírta egész Európa pressiója. Teljesen üres kézzel azonban mégsem távoznak a görögök, mert Kréta autonómiaját önkormányzatát sikerült kicsikarniok, a mi egy lépés a sziget teljes függetlensége felé! A görög minisztertanács már vissza is rendelte a görög hajókat, másrészt azonban az egész szárazföldi sereget Thessalia felé mozgósította. Vagyis az egyik helyen elfojtott tűz kiütött más helyen és nem történt egyéb, mint hogy a keleti kérdés színhelye megváltozott. A szigeten különben még nem egy könnyen csendesednek le a kedélyek és a paczifikáció sok gondot fog még adni a hatalmaknak, amint az alábbi táviratainkból is kitetszik:

Az elégedetlenség Krétában.

Athén, márcz. 20. (Saj. tud. táv.) Ide érkezett hírek szerint a krétai felkelők vezérei, a községek előljárói és a sziget nemessége elhatározta, hogy egy együttes feliratot intéz a görög kormányhoz és az európai tengernagyokhoz kijelentve, hogy *Kréta lakosságának egységesül óhaja az, hogy Görögországgal egyesítsék.* Kissanó tartományban már alá is irták ezt a feliratot. Más adressekken ismét arra szölitják fel a görög királyt, — *hogy csapatait ne vonja vissza Krétából. A felkelő vezérek a tengernagyok felszólítására is ugyanígy feleltek.*

Athén márcz 20 (Saj. tud. táv.) trónörökös a határra induló ezrede felett ma szemlét tartott. Az utak széleit, melyeken az ezred elvonult, óriási nép tartotta megszállva és lelkesen tüntetett és éljenzett a csatába induló katonák mellett. Az ezred, mely 4700 főnyi létszámból állt, a Pyreusban szállt tengerre és 3 hajón indult utnak. A csapatok Volon kerestül érik el a thessáliai határt.

A harezias görög trónörökös.

Budapest, márczius 20. (Saját tud. táv.) A „*Parisi Journal*“ munkatársainak a görög trónörökös kijelentette, hogy véleménye szerint *a háboru, habár vereség is a következménye, inkább becsületesebb, mint a jogfeladó lemondás.*

A törökök kapkodsaa.

Budapest, márcz. 20. (Saj. tud. táv.) A görök-török határra rendelt csapatok szállítása és felvonulása körül nagy rendettség, és nagy surlódások tapasztalhatók, melyeket annak lehet tulajdonítani hogy a Jildiz palotából vezetik az operációkat. Edhem pasa, a kijelölt fővezér lemondott, de a szultán nem fogadta el lemondását. A zavart tengerészeti miniszter erélyes fellépése csillapította le. Az ifju törökök a hajóhad tétlenségén vannak nagyon felháborodva. A Riaz pasa és több más egyiptomi előkelő által a török hadipénztár számára rendezett gyűtések eredménye eddig: 15,000 font. — (150,000 frt.) A khedive maga 2,500 fontot irt alá.

Az egészségügyi kongresszus határozatai.

Velence, márczius 20. (Saját tud. táv.) A nemzetközi egészségügyi kongresszus határozataiból szóló egyességet ma itt aláírták. Az egyesség pontjai:

1. A határozatok közöltetnek Tanger egészségügyi tanácsával, hogy Marokko a rendszabályokat, főleg a zarándoklások feltűggesztése dolgában idején alkalmazza.

2. Malta és Gibraltár hatóságai az óvrendszabályok megtartása körül egyöntetűen járnak el.

3. Az előbbi konferenciákon a kolera, pestis stb. járványok ellen hozott határozatok a mostani conventió megállapodásával együtt az általános egészségügyi törvénykönyvbe beigtatandók, a pestis zárlata 10 napban állapittatik meg.

A felséges pár utja.

Budapest, márczius 20. (Saj. tud. táv.) A felséges pár Mentonéból elutazva, Genuát ma érintette.

Bomlás a szabadelvű pártban.

Budapest, márcz. 20 (Saj. tud. táv.) *Andrássy Géza* gr., mint hirlik, lemond mandátumáról. Lemondásának oka: összezőrdülése *Bánffyval* az inkompatibilitás felett, ki dühösen szemére vetette *Andrássynak*, hogy *ő is, meg az apja is vagyont a kormányval megkötött szerződéseken alapuló vállalatból nyerték.* Az *Andrássyak* ugyanis vashámorukból vasuti sineket szállítottak az államnak.

Elöléptetés a vasutaknál.

Budapest, márczius 20. (Saj. tud. táv.) Az államvasutaknál az előléptetési munkálatok már be vannak fejezve. A három legfelsőbb fokozatban az előléptetés csekélyebb számú, de a három alsó fokozatban már igen jelentékeny.

Utazó hercegazszouy.

Budapest, márczius 20. (Saját tud. táv.) Szász *Koburg* Lujza hercegazszouy *Cannesba* készül egy hónapra üdülni. A podgyász egy része, mely áll *80 láda és 120 kalap-skatulyából*, már előre lett küldve.

A méregkeverők ügye.

Hódmezővásárhely, márcz. 20. (Saj. tud. táv.) Ma *C s o r d á s n é* megmérgezését tárgyalták. Leánya *L i d i* zokogva ismerte be rettenetes bűnét, de nem ugy *J á g e r* Mari, aki daczosan tagadott és dühösen szitkozódott, ugy

hogy többször rendre kellett az elnöknek utasítani. A terhelő bizonyítékok sulya még most sem törte meg a rettenetes gonosztevőt.

Az örmény patriarcha lemondott.

Budapest, márcz. 20. (Saj. tud. táv.) Az örmény bizottság sürgetésére a patriarcha az európai nagy követekhez emlékiratot intézett, melyben arról panaszkodik, hogy a porta nem teljesítette reform-ígéretét és így neki le kell mondani. Ujabbán ismét több örmény lakost elfogtak.

KÖZGAZDASÁG.

A keresk. és Iparkamara teljes ülése.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara tegnapi, márczius hó 20-án délután tartotta teljes ülését, Janky József elnöke alatt.

Jelen voltak: Bertsey György oszt. elnök, Laszky Ármin, Ternyey Antal, Markbreit Sándor, Sshwartz Antal, Mihály Pál, Huzella Gyula, Steiner, M. Albert, Kunz Gusztáv, Mihálovics János, ifj. Moskovits Mór, Hann László, Woszka Ferencz, Weisz Gábor, Koltayok; Szabó Károly B.-Ujfalu. Löwy József, Kovács Gábor, Kiss Imre Nagy Szalonta, Kovács Béla, Timarovszky Gyula Székelyhid, Szabó József, Henger Viktor Margitta, Kovács Sándor Élesd, Tóth Sándor, Berettyó-Ujfalu kültagok. Prieszky Pál m. á. v. forgalmi felügyelő; dr. Sarkadi Lajos titkár, Fuszek Lajos irodatiszt.

Az első sorban felolvasott elnöki közlésekben fel vannak sorolva mindama közérdekű ügyek, a melyek a mult teljes ülés óta érkeztek a kamarához s a melyek közül a kiválóbbak részint közvetlenül, részint a sajtó útján az érdekeltekkel közöltetettek. Kiemeljük ezek közül a kereskedelmi miniszter azon leiratát, hogy Kréta szigetére bevitt áruk után 30%-os vámpótlékot szednek be, s ez összeget a Törökország más részein már elvámolt, vagy vémentes, de helyi fogyasztásra szánt áruk után is beszedik. — A kamarai tisztviselők utazási kedvezménye iránti kérelmét a kamarának, a miniszter nem teljesíti.

A titkári jelentés felsorolja a kamara tevékenységét.

Mindkét jelentést tudomásul vették.

Eppen így tudomásul vették a kereskedelmiügyi miniszter leiratát a cégbejegyzési kötelezettség ellenőrzése tárgyában.

A pozsonyi kamara felterjesztését az állami adóhivataloknak a postatakarékpénztári cheque és clearing forgalomba hozatala tárgyában pártolólóg vették tudomásul s hasonló felterjesztést intéznek a miniszterhez.

A beszercebányai kamara egy oly irányu tanácskozmány megtartását javasolja, amelyen a kamarák tiltakozzanak az ellen, hogy a magyar közhivatalok részére való szállításoknál az osztrák iparosok a magyarokkal egyformán vétessenek figyelembe. A teljes ülés a tanácskozmány megtartását helyesli s arra a kamara képviselőjében dr. Sarkadi Lajos titkárt küldi ki.

A debreczeni kamara a dohánytőzsdék vásárnapi munkaszünetére tárgyában felterjesztést intézett a miniszterhez s ezt pártolólóg végett megküldötte. A kamara pártolja a debreczeni kamara feliratát.

Az ügyrend és szolgálati szabályzat módosítását a jövő ülésre tüzte ki.

A nyugdíj bizottság jelentésénél Bertsey György ellenezte, hogy a nyugdíjalapvagyonából értékpapirokat vásároljanak, mert biztosabb a készpénz.

Dr. Sarkadi Lajos titkár hivatkozva a törvényre és a miniszteri rendeletre, ajánlja a nyugdíjbizottság javaslatát.

Elfogadták a jelentést és javaslatot.

A nyugdíjalap záradását tudomásul vették. Az alap vagyona 3192 frt 84 kr.

A zárszámadás.

A kamara zárszámadása szerint az elmúlt év bevétele 12089 frt 87 kr., kiadása 9338 frt 78 kr. s így a maradvány 2252 frt 09 kr. A kamara vagyona 8512 frt 07 kr.

Bertsey György látja hogy a kamarának

8000 frt. vagyona van. A kamarának vagyonra nincsen szüksége s úgy kell megállapítani a költségvetést, hogy a szükséges magasságig legyenek az illeték fizetők megróva. Azért emelték az illetéket 5%-ra mert annak szükségét hangoztatták.

Dr. Sarkadi Lajos lehetetlennek tartja a budgetet úgy összeállítani, hogy az egy krajczárig felhasználva legyen. A kamarának van szüksége vagyonra, mert pl. tanmühelyek felállításánál a miniszter hozzájárulást kíván. Nagyvárad azért nem kapott ilyet, mert nem volt a kamarának hozzájárulása. A tapasztalat mutatja, hogy mily üdvös dolgokat csinálnak azok a kamarák, a melyeknek vagyonuk van. Úgy kell összeállítani a budget-et, hogy meg lehetéseknek ne legyen a kamara kitéve.

Janky József felvilágosítja a tagokat, hogy a 8000 frt vagyonból 4000 frtnál több kint levő levő illeték, tehát dubiosus követelés.

Kunz Gusztáv, mint számvizsgáló bizottsági tag kijelenti, hogy a 2000 frt felesleg csak a megtakarításokból eredt.

A zárszámadást elfogadták.

A bizottságokat a következőképp állapították meg:

A Számvizsgáló bizottság tagjai: Kunz Gusztáv, Steiner M. Albert, Rozslai Géza;

a fegyelmi választmány: Hoványi Géza, Huzella Gyula, Óváry Lajos, Ullman Izidor, Weisz Károly;

a nyugdíjbizottság: Andrányi Lajos Markbreit Sándor.

Az iparosztály jegyzőkönyve a következő határozatokat tartalmazza:

Az aradi társaskamra feliratát az ipari szeszgyár érdekében a mezőgazdasági állásfoglalásával szemben, pártolják; — az érmihályfalvi ipartestület megkeresése, hogy a törvénytelenül létre jött piaci helypénzszabályzat megsemmisítése iránt a kamara tegyen lépéseket a miniszternél, egyelőre függőben marad, hanem a kérdés végleges rendezésére az alispánt felkéri.

Az osztály jegyzőkönyvet a teljes ülés jóváhagyta.

Tudomásul vették felolvasták az állandó bizottság jegyzőkönyvét, mely a következő határozatokat tartalmazza: örömmel vette tudomásul a bizottság a miniszternek a kamara álláspontjával is egyező azon leiratát, amely szerint a nagyobb vidéki városok vásárai érdekében a vásárengedélyezéseket megszorítani óhajtja.

Nagyvárad város vásárvám és piaci helypénzszedéséről szóló díjszabályzat egyes tételeit megváltoztatni véleményezi a bizottság s Bertsey osztályelnök javaslatára utasítja az elnökséget, hogy tegyen lépéseket arra nézve miszerint a Szent László-téren vasárnapokon a vásár meghosszabbíttassék.

Hosszupályi község hetivásár engedélyezés iránti kérelmét nem véleményezi a bizottság. — A vas és gépgyárosok munkahiánya s ennek folytán tömeges munkás elbocsátás tárgyában küldött miniszteri leirat kapcsán elhatározta a bizottság, miszerint átiratban felkéri Nagyvárad városát, hogy csak oly vállalkozónak adja ki jövőre a városi munkákat, aki kötelezi magát, hogy igénybe veszi a helybeli szakiparosok munkálatait.

Az aradi társaskamara egy tanácskozmány tartását indítványozza, a melyen a kereskedelmi és ipari érdekeknek a közigazgatási bizottság előtt leendő megoldását beszélnek meg. A tanácskozmányt a bizottság helyesli és arra a titkárt küldi ki.

A teljes ülés az állandó bizottság jegyzőkönyvében foglaltakat tudomásul veszi.

Végül elhatározta a teljes ülés, hogy a Magyar hajózási egyesületbe nem lép be.

Ezzel az ülés véget ért.

A szőlőbirtokosok közgyűlése.

Meghívás. A nagyvárad szőlőbirtokosok hegyi választmánya által a birtokosság közgyűlésének megtartására határidőül 1897 évi Márczius hó 28-ik napjának d. e. 10 órája a város ház tanácstermébe kitűzött, mely közgyűlésre a szőlőbirtokosokat azon értesítés mellett van serencsém meghívni, hogy a közgyűlés

tárgysorozatát: 1. Az 1896-ik évi zárszámadás, 2. A hegyközség megalakulása, 3. Az 1897. évi költség előirányzat, 4. 24 választmányi tag és 5. számvizsgáló bizottság tagválasztása fogja képezni

Kelt Nagyváradon a szőlőbirtokosok hegyi választmányának 1897. évi Márczius 4-én tartott üléséből.

Bordé,
vál. jegyző.

Zár alól feloldott községek. Biharvármegyében mindegyre fogy a sertés vész miatt zár alatt levő községek száma. Legujabban ismét feloldatott öt község a sárretn, miről egy Biharvármegye, valamint a város közönsége és a rendőrség értesítettet.

Terménytőzsdé.

Budapest, márcz. 20.

B u z a	őszre bácskai	5.74
	» őszre, északi	7.66
	» október-novemberre, bácskai	7.39
	» okt.-nov.-re északi	7.36
R o z s	őszre bácskai	10.75
	» őszre, északi	6.46
T e n g e r i,	okt.-nov.-re, bácskai	3.60
	» okt.-nov.-re, északi	3.80
R e p c z e	október-novemberre, bácskai	3.61
	» okt.-nov.-re, északi	10.45

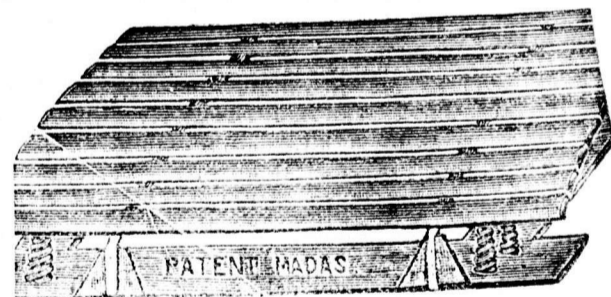
Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. márcz. 20-án.

Magyar aranyjárdék 4%	119.—
Magyar koronajárdék	98.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	122.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.25
Italmérségi jog megváltási kötvény	00.25
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	197.50
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölcsön	110.75
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	410.50
Osztrák járdék papírban	100.25
Osztrák járdék ezüstben	100.25
Osztrák járdék aranyban	122.75
Osztrák korona járdék	99.50
Osztrák 1860. osztrák államsorsjegyek	142.—
Osztrák magyar bankrészevény	940.—
Magyar hitelbank részevény	389.50
Osztrák hitelintézeti részevény	355.50
Osztrák-magyar államvasuti részevény	338.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.53
Német birodalmi márká	58.70
London vista	119.95
Páris vista	47.65
20 márkás arany	11.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

**Az egészségre fontos
a szabadalmazott
egészségi ruganyos
ágy betét.**

A berlini és genfi egészségi kiállításon a nagy arany-éremmel lett kitüntetve.

Ezen szalmazsák-pótló ruganyos ágybetét fölülmul minden ágybetétet, mivel a ruganyosság nemcsak a derék alatt, hanem a test egész hosszába egyaránt működik, így a test egészen egyenesen nyugszik, miáltal a vérkeringést jótékonyan elősegíti.

1 drb ára 90 cz. szélességig 4 frt 50 kr.
90 cz.-tól 100 cz-ig . . . 4 frt 80 kr.

Megrendelhető

MADAS LAJOSNÁL

Nagyváradon.

A méret 1 vagy 2 czmrel kevesebbre veendő, hosszában és szélességében mint az ágy belmérete.
47—10—12

Eladó szőlő birtok!

A nagyváradai hegyen a Körös folyó mentén fekvő részen, a városliget közelében az u. n. Görög oldal dűllőn mintegy 14. kat.hold első osztályu szőlő birtok föld kellő számu gyümölcs fával beültetve, azon kőből épült ház, ellátva nagy pinczével és szüretelő edényekkel, a ház előtt kitünő vizü kuttal,

örök áron eladó.

Értekezhetni a tulajdonosnál Nagyvárad, Apáczá-utca 388/21 sz. alatt.

Ugyanott egy jó zongora eladó.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házszer ellenállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazták Kőszvényre, osztnál, tagszagotánál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésre is mindig gyókrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyákkora Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házszer, melynek egy háztartásban sem kelene hiányoznia. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegekben árban méltóan minden gyógyszerháiban készíthető van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapeston. Beszerzés alkalmával igen óvatossággal kell eljárni, mert több kisebbbirtékú utárat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegyet és Richter cégjegyzékét, melynek mint nem valódit utasítsa vissza. RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállító, RUDOLSTADT.

290-29-56

Kitünő munka!

Van szerencsénk a nagyérdemű közönségnek szives tudomására hozni, hogy a legfinomabb bel- és külföldi tavaszi szöveteink már megérkeztek továbbá felemlítjük azon kitünő munkaerőt, melyet **Bécs és Budapestről** hozattunk. Azon helyzetbe vagyunk, hogy a nagyérdemű megrendelőinket sokkal jobban kielégíthetjük, mint bár melyik budapesti vagy bécsi cég, miután még **30 százalékot olcsóbbak is vagyunk** kérjük szives pártfogását maradtunk kiváló tisztelettel

Fudally és Társa
Fő-utca Rimanóczy-ház
(a megyeház mellett.)

Katonai és papi munkákat elvállalunk a legjutányosabb árban.

60-5-6

Szabott ár!

Van szerencsém a tisztelt olvasóközönségnek tudomására juttatni, miszerint Nagyváradon, Nagy-Teleky-utca 433. szám alatt, (Képes-ház) a mai kor kívánalmainak teljesen megfelelően berendezett

lakatos-műhelyt

nyitottam, melynek folytán elvállalok minden e szakmába vágó munkák készítését.

Nevezetesen : **épületmunkákat, szivattyus kutakat, balcon** (erkély), **lépcső, kert, sir** és másnemű **rácsokat** az adott rajzok vagy választandó minták szerint a legyszerűbbtől a legdiszesebb és **szolid, izléses kivitelben.**

Továbbá mindennemű **takarék- és asztaltűzhelyeket** háztartási ezélokra, valamint **vendéglősök és kávéházak** részére. — Ezeket kívül jó minőségű **pléhkályhák, füstcsövek, tüzelő, hamu- és sütőkemence** ajtókat, ugyszintén **üstházakat**, megrendelésre **jutányosan készítek.**

Javitásokat gyorsan és olcsón teljesítek.

Biztosítva a t. olvasót arról, miszerint a megrendelt munkákat mindenkor a lehető legkielégítőbb pontossággal eszközölni s ezáltal a bizalmat kiérdemelni legfőbb törekvésem leend magamat egy építő iparostársaim mint a t. közönségnek, ismerőseimnek és barátainak jóakaratu pártolásába ajánlva s becses megrendeléseiket remélve és kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

Dévald Béla,
lakatos-mester.

52-5-5

Csemege méz.

Pergetett (hideg uton nyert) **finom és tiszta virágméz** eladó.

Egy kiló ára **50** krajczár; 25 kilótól feljebb **40** krajczár. Czim a kiadóhivatalban.

83 2-2

PREIS MIHÁLY és FIA

kárpitós és diszitők

BUTOR RAKTÁRA

NAGYVÁRAD, Fő-utca és Apáczá-utca sarkán.
(Hillinger-ház.)

71-3-10

Tégla eladás.

Az ősi és olasziban a városi szőlőtelep mellett lévő tégláz üzem beszüntése következtében a raktáron levő mintegy másfél millió építési téglát mélyen leszállított áron eladatik. Megrendelés öszközölhető Szaniszló-utca 713. szám alatt. 71 3-3

Építkezők és háztulajdonosok figyelmébe!

Alórirott tiszteletteljesen a n. é. közönség b. figyelmébe ajánlva magamat, mindennemű

cserepező munkákra,

nemkülönben **cserep tetőknek** jókarban tartására általány-összegért ugy **helyben** mint a **vidéken** is elvállalok.

Tisztelettel

65 3-4 **Tárnoky László,**
cserep- és palafedő mester.
Nagyvárad, Szaniszló-utca 717. sz.

Kiadó.

Mérnöki vagy ügyvédi irodának való

két nagy szoba,

minden szobának 3 ablaka van mindegyik utcára, a kis-piacz mellett Nagy-Magyar-utczán kiadó. 84 2-2

Értekezhetni Torszán tanítóval.

Markovits Mór

párti áruházában

N.-Várad, Kert-utca > Korona-kávéházzal szemben
az összes raktáron levő csődtömegekből
megvett árukat melyek már eddig is 50
százalékkal olcsóbbak voltak mint bárhol

**Üzlet átalakítás miatt becsáron alól is bármely árban
árusítatnak el.**

E ritka kedvező alkalomra a n. érdemű közönség b. figyelmébe ajánlva maradok kiváló tisztelettel

Markovits Mór.

264-19-52

87-1-7

BAUER VIKTOR

ezelőtt

Knoll Pál kefekötő-üzlete
Nagyvárad, Zöldfa-utca.

Ajánlja dusan berendezett saját készítményü

Kefe és meszelő ecsetjeit,

fodrásznak való cikkek,

henger- haj és bajusz-kefék.

Legfinomabb

ruha és fogkefék.

Legjutányosabb beszerzési forrása nagyban és kicsinyben minden e szakmába vágó cikkeknek.

Legjobb minőségü

kömüves meszelők, bartvisok és kefeseprök.

Kocsi- és Closet mosó-kefék.

Padló fényező kefék,

fürdő és kádmosó kefék.

Megrendelések gyorsan és pontosan teljesítetnek.

Aztatott
Tőkehal.

KADÁR és KISS

fűszer-, bor- és csemege kereskedése
a „Veres Kereszt”-hez

Fő-üzlet: Bémertér. **NAGYVÁRAD.** Fiók-üzlet: Kis-hidfő.

A beállott böjti-idény alkalmából van szerencsénk a n. é. közönség szives figyelmét felhívom

dusan felszerelt raktárunkra

hol is folyton friss készletet tartunk következő böjti cikkekből u. m.:

SAJTOK: ementhali, gróy, trappista, gorgonzola, eidami, roche-forti, páрмаi, kárpáti camembert, romadour, limburgi, hagenbergi, imperial, gervais, liptai turó stb.

HALAK: szardínia, olajban, paradicsom mártásban, szardella, tonhall, angolna, páczolt hering lében és füstölve, oroszhal, borshal, spröttui, ostsee, Bismarck, tekereshering stb.

Áztatott Tőkehal (Stockfisch.)

Hidegen ütött lenmagolaj.

Naponkint friss vaj

és

olasz carfiol.

67-5-5

Böjti
idényre.

Aztatott
Tőkehal.

**Uj
diszes szentsir.**

PURGER J. B.

gródeni híres oltárépítő készítménye

5 méter magas

550 czméter széles

550 forintért

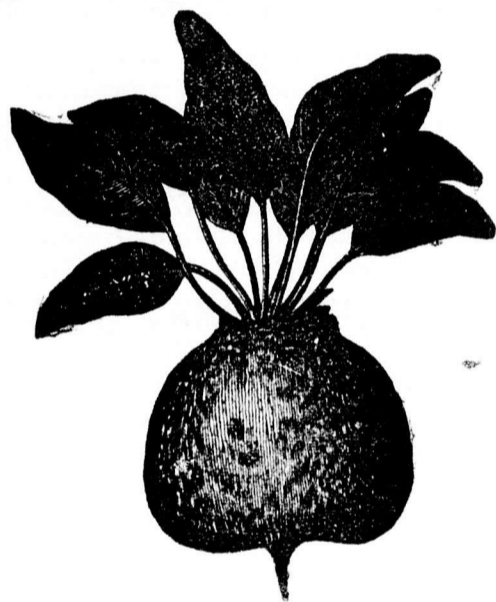
Nagyváradról szállítva

ELADÓ.

Bővebb felvilágosítást nyújt a kiadó-hivatal.

48-6-8

Alapított 1850-ben.

DELL'ORTO KÁROLY

magkereskedése

a „Zöld koszorú”-hoz

Nagyvárad, Szt.-László-tér.

Gazdasági-, kerti és virágmagvak gumók.

A legkitünőbb magvait

van szerencsém a nagyérdemű gazdaközönségnek ajánlani.

Arankamentes

francia és magyar luczerna, stíriai vörös lóhere, angol perjemagvakat és a legkitünőbb pázsit diszvegyüléket. Valódi oberndorfi, eckendorfi palack alakú, Bobidos javított uj; Mamuth takarmányrépa magvakát, melyekért felelősséget vállalok.

Bükköny.

Lenmag, Olasz kendermag

A fentnevezett magvakat nagyban a legjutányosabb ár mellett számítom.

A t. gazdaközönség b. megrendeléseit a legnagyobb készséggel várva maradok

61-2-0

kiváló tisztelettel

Dell'Orto Károly.

Képes árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesítek csomagolási költség nélkül.

Teljes kávéházi berendezéseket a legrövidebb idő alatt eszközölök.

U J B U T O R Ü Z L E T.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy mint

debreczeni kárpitos, diszitő és butorgyáros bejegyzett czég

Nagyváradon, Fő-utca (Bazár-szoros Mayr-ház)

földszintjén és emeletjén egy a mai kor minden igényeit teljesen kielégítő

B U T O R - Ü Z L E T E T

nyitottam. Azon jó hírnév és általános keresettség, melynek üzletem 12 évi fennállása óta örvend, továbbá azon szerencsés körülmény, hogy ő Felsője az 1896 évi budapesti millenniumi kiállításon kiállított fülkémek meglátogatta s ez alkalommal magas tetszését és dicséretét kinyilvánítani kegyeskedett, bátorítottak fel engem arra, hogy Nagyváradon fiók üzletet nyissak. — Üzletem a kor igényeinek teljesen megfelelőleg van berendezve a legszolidabb alapra van fektetve és a nyert kitüntetések folytán a legelőkelőbb czégekkel való összeköttetésem folytán a legszerényebb, mint a legdiszesebb szoba berendezéseket és diszítéseket kifogástalan teljes megelégedésre és a legjutányosabb áron fogom eszközölni.

Amidőn üzletemre becses figyelmét kikérem, ígérem részemről, miszerint főtörekvésem oda fog irányulni, hogy pontos és minden tekintetben kielégítő eljárásom által bizalmat és becses pártfogását kiérdemeljem.

Remélem, miszerint azon körülmény, hogy fiókomban üzletvezetője *Reinhart Géza* ur, ki három éven át Párisban, két éven át Berlinben és a monarchia fővárosaiban is e téren a legmagasabb foku szakképzettséget sajátította el, tenti törekvésemet meg fogja könnyíteni.

Teljes tisztelettel

KILLER EDE,

kárpitos és butorgyáros Debreczenből.

72-6-10

Templomi diszítéseket a legnagyobb csinnal és izléssel eszközölök.

Számtalan elismerő nyilatkozat és megrendelések igazolják, hogy az általam készített

BIHARI-PEDRŐ

a forgalomban levő bajusz-ápoló-pedrők közt a legjobb. A bajuszt nem törí, nem tépi, azt lehető puhán tartja.

Igazolásul, van szerencsém több nvárad elölkelő fodrász — mint szakértők — elismerő nyilatkozatait, alábbiakban közre bocsájtani.

Tek. Hankovits Ferencz Úr!

Az ugynevezett Bihari-pedrővel, mondhatom meglepő sikert értem el. Oly jónak találom, hogy azt üzletemben nélkülözhetlennek tartom. **A bajuszt simává, hajlékonyává teszi, a mi fő feltűnően növeli,** minnek következtében, magasrangú vendégeimtől már eddig is sok dicséretet érdemeltem, kérek küldeni stb.

Nagyvárad, 1897. kiváló tisztelettel:

Bodó Imre,
fodrász.

Tekintetes Hankovits Fgyógyszerész urnak P.-Szőlős.

Az általa készített »Bihari-pedrő« minta küldeményét megkaptam és azt **kitűnő minősége és kellemes illata miatt,** ugy szaktársainak, mint magányosoknak a legjobban ajánlhatom, mint kitűnő bajusz-ápoló pedrőt.

Nagyvárad, 1897. Tisztelettel:

Steinschreiber S.,
fodrász.

Tek. Hankovits Úr!

A Bihari pedrő-ből a próba küldeményt megkaptam és annak **jóságát** a legnagyobb örömmel konstátálom, mert az eddig használt bajusz pedrőket mind jóval fölül mulja, ugy puhasága, mint a bajusz finom össze állításánál fogva.

Nagyvárad, 1897. Tisztelettel:

Földes Jakab,
fodrász.

Mélyen tisztelt Hankovits Úr!

A beküldött »Bihari-pedrő« a legjobbnak bizonyult és a legnagyobb kellendőségnek örvend, ugy szintén az eddigi összes használatban levő bajusz pedrőket felül mulja; már csak azért is, mert ennek az a jó tulajdonsága van, hogy nem csak jó anyagokból, **hanem szakszerűen is van készíve.** A Bihari-pedrőt nyugodtan ajánlom kartársaimnak, azon oknál fogva, hogy az nem fest, nem piszkol, és a bajuszt puhán tartva ápolja és növesztli. Üzletemben állandóan tartani fogom s a Tek. közönségnek örömmel ajánlom mint legjobb bajusz-ápoló pedrőt.

Nagyvárad, 1897. Teljes tisztelettel

Biró Mihály,
fodrász

Tek. Hankovits Úr!

Beccses küldeményét megkaptam, melyet T. vevőim rendelkezésére bocsájtottam. **Nem csak én, hanem összes abonenteim is azon tapasztalatra jöttünk, hogy a Bihari-Pedrő a bajuszt nem tépi, nem törí, hanem a legkivánatosabban puhán tartja.** Hogy oly anyagból van gyártva, mely igen kellemes tartós illatával fölül mulja minden eddigi pedrőket. Ezt bizonyítja azon körülmény, hogy a nagymennyiségű rendelvényem meglepő rövid idő alatt fogyott el. Kérek küldeni ezuttal stb.

Nagyvárad, 1897. Tisztelettel:

Lévay István,
fodrász.

A Bihari-pedrő keresendő és kapható: bármely fodrász üzletben, Kiss Dávidnál, stb. fehér, barna és fekete színben. — Ára: kis adag 20. kr nagy 35 kr.

Nagybani megrendelések, könnyebb hozzá férhetések végett: *Lévay István* ur, Bémer-téri fodrász-termében eszközölnökök; vagy levelező lapon *pecze-szölösi gyógyszertáramban.*

Teljes tisztelettel:

HANKOVITS FERENCZ, gyógyszerész.

Telefon.

1897. tavaszi és nyári idényre.

Telefon

Hölgyeim!**Uraim**

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy mindenkinek saját érdekében áll

652-1-52

ÁRUHÁZAMAT

meglátogatni és szükségleteket nálam fedezni miután az **árak** és az **árak minőségök minden versenyt kizárnak.**

Egy elegáns tavaszi gallér nyakbodorral 1.30

Egy finom koesmen gallér nyakbodorral 2.—

Egy finom model gallér 2.40

Egy a legujab himzet gallér minden színbe 4 frt

Egy utolsóivatu creppon gallér selyem bélés rüsdiszszel . . 4.25

Egy egész finom selyem gallér gyöngydiszszel 8 frt

Egy leány gallér 90 krtól feljebb

Egy leány ampier köpeny nagyon olcsó 3.25

Egy finom női tavaszi kabát minden szín 4.80

Egy finomabb tavaszi kabát selyembéléssel 6 frt

Egy a legujabb model kabátok 8 frtől

120 cmt. széles angol kelme 1 méter 38 kr

120 cmt. sz. francia moher kelme 88 kr

Francia sotis kelmék 42 kr

Egy elegáns szövet ruha 1.80

Egy elegáns szövet finomabb 2.25

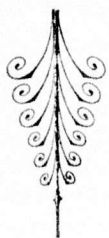
Egy egész uj színjátzó ruha 3 frt

Gyászkelmek 40 krtól

Fekete mintázot selyem 90 kr

Szines divat selyem 60 kr

Szurah selyem 78 kr

MÁRKUSZ JÓZSEF
 Biharvármegye legolcsóbb női felöltők központi áruháza
 női- és férfi-divat áruháza és külön berendezett női divatterme
 Nagyváradi, Zöldfa-utca elején (Kohn Emánuel-hé.)

Foulár —12 kr

Harangvászson —14 kr

Atlasz szalen —25 kr

Lószörkelme —23 kr

Vasszalu szövet —17

Egy 2 személyes selyempaplan 6.50 kr

Egy karton paplan 1.65 kr

Csipke függöny nagyon szép —18 kr

Egy szövet függöny tunis 1.45 kr

Futó szőnyegek 15 krtól — kr

Egy vég 30 rőfös czérna kanavász 4.25 kr

Egy vég 1/4 Runburgi vászon 3.75 kr

Egy vég 3/4 Runburgi vászon 4.25 kr

Egy vég Schroll-féle ereton schiffon 5.— kr

Egy vég 32 rőfös czérna vászon 5.— kr

Egy damast garnitura 2.75 kr

Egy drb amerikai férfi lábravaló 1.20 kr

Egy elegáns férfi hálóing himzéssel 1.— kr

Egy finom redős ing divatos 1.35 kr

6. drb férfi gallér 5-szörös 1.— kr

3. pár fegyházban kötöt harisnya —95 kr

Női ruhák mérték után kitünő szabás elegáns kivitel 18 frtől.

Teljes menyasszonyi kelengyék 100 frttól 2000 frtig.

Vidéki megrendelések kivételes figyelemmel lesznek összeállítva minták és képes árjegyzékek bérmentve.

A nagyérdemű közönség kényelmére a bevásárlások meg megkönnyébbítésére havi és heti részlet fizetést rendeztem be minden tul fizetés nélkül.